

ek

Taxa postálá
plátia in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„ÚJ KELET” a transilvaniai és
bánati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

ÚJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámbor Ferenc, Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura, Registrul publicatiilor
periodice No. 43, Dos. 889, 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Kedd, augusztus 15.
1939—5699. Av. 30.
XXII. évfolyam, 182. szám.

VILAG TÜKRÉ

Mussolini öthatalmi béke- értekezletet javasol?

Lengyelország memorandumot intézett Mussolinihez a danzigi kérdésben. Ciano állítólag közölte Hitlerrel, hogy Olaszország nem akar háborút Danzig miatt

A minden feszültsége mellett is hetek óta stagnáló nemzetközi helyzetnek nagy eseménye a kezdeményezés, amelyet Mussolini indított meg egy öthatalmi „béke-értekezlet” összehívása érdekében. A béketerről még nem jelentek ugyan meghívatalos nyilatkozatok, de hogy egy ilyen terv a levegőben lóg, az a külföldi sajtó híradásán kívül abból is valószínűnek látszik hogy Lengyelország emlékirattal fordult Mussolinihez a danzigi kérdésben. Mussolini tehát ismét kezdeményező lépést akar tenni az európai káoszban, ezáltal azonosan a demokratikus hatalmak azok, amelyek nem nagyon sietnek leválni egy újabb müncheni tárgyalásúvalhoz. Mussolini kezdeményezése mindenesetre azt bizonyítja, hogy a tengelyhatalmak távolról sem bíznak annyira háborus győzelmükben, amint azt háborúra uszító beszédekben hirdetik. A Mussolini-féle terv azonban talán hozzá fog járulni a feszültség enyhüléséhez és fegyveres konfliktus kirobbanásának — legalább időleges elodázásához.

Az öthatalmi konferencia terve

Salzburg, augusztus 14. Ribbentrop és Ciano találkozásaival kapcsolatosan nagy szenzáció vált ismeretessé. Ciano egyik bizalmas munkatársa az újságíróknak kijelentette, hogy Mussolini és Hitler legközelebb találkozni fognak és a találkozónak rendkívüli jelentősége lesz.

A párizsi Intransigeant salzburgi tudósítása alapján azt állítja, hogy Mussolini öthatalmi értekezlet összehívásán fáradozik, amelyre Német-, és Olaszországokon kívül Angliát, Franciaországot és Lengyelországot hívnák meg. Az értekezlet főcélja a danzigi kérdés megoldásán kívül a többi európai kérdések megbeszélése, de Mussolini felvetné a gyarmatkérdések és a nyersanyag lelőhelyek igazságosabb elintézését is. A lap megjegyzi, hogy Párizs és London álláspontja szerint egy ilyen öthatalmi értekezlet megtartására a mai idők és hangulat nem tuiságosan látszanak kedvezőnek.

A tengely kiakarja zárni a szovjetet
A Matin értesülése szerint Salzburgban megvitatatták Mussolini európai béketervét. E béketerv az európai szerződéses revíziót és a vitás területek hovatartozásának népszavazás útján való eldöntését célozza. Mussolini ugyanakkor kitér a gazdasági és gyarmati problémákra is. Ciano öthatalmi értekezlet összehívását javasolta Hitlernek a danzigi kérdés békés megoldása érdekében. Ezen az értekezleten Franciaország, Anglia, Németország, Olaszország és Lengyelország venne részt. Az Oeuvre azon értesülését közli, hogy az öthatalmi értekezlet összehívását a következő feltételekhez köti:

1. Lengyelországnak hozzá kell járulnia Danzig visszaadásához. Berlin és Varsó kezdenék tárgyalást a lengyel korridor szabályozása ügyében.
2. A demokratikus hatalmak ismerjék el a német nép jogait és járuljanak hozzá az európai status quo módosításához.
3. A szovjetuniót ki kell zárni a tárgyalásokból.

A baloldali francia sajtó erősen kikelt a lehetőség ellen is, hogy Franciaország és Anglia a Szovjetunió bevonása nélkül tárgyaljanak a tengelyhatalmakkal. Ezzel szemben Mussolini és Hitler állítólag csak abban az esetben hajlandók lépéseket tenni az öthatalmi értekezlet összehívására, ha a demokratikus hatalmak készek teljesíteni a felsorolt három pontban foglaltakat.

Német állampolgárokka akarja nyilvánítani Danzig lakóit

London, augusztus 14. A Daily Sketch című lap a salzburgi tárgyalásokkal foglalkozva, a következőket írja: Annak ellenére, hogy állítólag teljes megegyezés jött létre Ciano és Ribbentrop között, francia diplomáciai körök vasárnap úgy értesültek, hogy ez a megegyezés feltételes jelleggel bír. Tegnep

Budapest, augusztus 14. (Rador). A magyar lapok a Ciano—Ribbentrop tárgyalásokról irt beszámolóikhoz hozzáfűzik, hogy Danzig csak a revízió bevezetése és sor fog kerülni Délkelet-Európa átszervezésére is. Ennek ellenére — állapítja meg a Havas tudósítója — jól értesült magyar körök teljes mértékben tartózkodnak minden, Magyarországot érdeklő kérdés kommentálásától.

Lengyel memorandum Mussolinihez
A Dail Herald úgy értesül, hogy a lengyel kormány emlékirattal fordult Mussolinihez, amelyben nagy vonalakban ismerteti a danzigi problémával szembeni álláspontját.

A lengyel kormány arra kérte Musolinit, hogy közölje Hitlerrel az emlékirat tartalmát abból a célból, hogy a kancellárnak Lengyelország magatartását illetőleg ne legyenek kétségei. Az emlékirat még Ciano Salzburgba való elutazása előtt megérkezett Rómába. Kétségtelen, hogy az olasz-német külügyminiszeri tárgyalások során közelebb-ről is megvitatták az emlékiratot, amely világosan leszögezi: Lengyelország semmilyen körülmények között nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy politikai és gazdasági jogait korlátozzák, vagy akár megszorítsák a szabadságában.

Az emlékirat szerint egyébként Lengyelország kész arra, hogy egyes pontok fölött tárgyalásokat kezdjen Németországgal.

Abban a reményben hajlandó felvenni ezeket a tárgyalásokat, hogy sikerül bizonyos kompromisszumot létesíteni és elkerülni a háborút.

Varsói cáfolat

Varsó, augusztus 14. (Rador). Mértékadó körök cáfolják, hogy a lengyel kormány memorandumban közölte volna az olasz kormányval, milyen következményeket vonna maga után a danzigi statutum megsértése. E körök hangoztatják, hogy a lengyel kormány feltevése szerint Hitler megfélemlően értesülve van a lengyel kormány álláspontjáról ebben a kérdésben.

Varsó, augusztus 14. (Rador). Mértékadó körök tudni vélik, hogy a hétfői nap folyamán tárgyalások kezdődtek Chodacki danzigi lengyel főbiztos és Greiser szenátusi elnök között a lengyel vámfelügyelők kérdésében.

Burckhardt Hitlerhez utazik

Párizs, augusztus 14. A francia lapok arról számolnak be, hogy Burckhardt, Danzig népszövetségi megbízottja Hitler meghívására Berchtesgadenbe utazott. Egy Hitler által kidolgozott tervről van szó, amelyhez a német kancellár meg akarja szerezni Burckhardt, a danzigi kérdés ügyészénél hivatalos szakértőjének erkölcsi támogatását. A lapok hírt adnak arról, hogy Burckhardt át-helyezésének hírére még nem erősítették meg, mindenesetre az áthelyezés nem keltene különösebb meglepetést.

Burckhardtot felmentik állásától

Párizs, augusztus 14. A Paris Soir értesülése szerint Burckhardt, Danzig népszövetségi főbiztos kihalgatáson jelent meg Hitler kancellárnál. A kihallgatást Förster danzigi körzetvezető készítette elő. A lap úgy értesül, hogy Burckhardt titokban járt Berchtesgadenben.

A délutáni párizsi lapok szerint Burckhardt népszövetségi főbiztos vasárnap már Genfben tartózkodott, ahol Avenol népszövetségi főtábornokkal folytatott megbeszélést. A francia lapok úgy vélik, hogy a lengyel-német válság döntő fordulat előtt áll. Svájci politikai körök szerint a Népszövetség nem avatkozik be a danzigi viszályba és ennek igazolására Burckhardt főbiztos felmentik hivatalától.

(Folytatása a 8-ik oldalon)

A moszkvai katonai tárgyalások

Európa sorsdöntő napjait éljük. Moszkvában, Párizsban és Londonban világpolitikai tanácskozások folynak. A francia kormány félhivatalosa, a „Petit Parisien” a napokban azt írta, hogy az angol-francia-szovjetorosz paktumtól már csak milliméterek választanak el. A vezérkar tényezői már tárgyalnak, ami nemcsak a nagy európai véd- és dacsövetség rövid időn belül való létrejöttét jelenti, hanem azt is, hogy ez a szövetség értékálló lesz. A politikai pletykát, hogy a Szovjet azért akarja a tárgyalásokat kihúzni, hogy a végén félreállhasson, a tények megcáfolták. Az a hipotézis, hogy Európa vezetése a tengelyhatalmak kezében van, immár szertefoszlott.

Hat és fél évvel a Harmadik Birodalom létesítése és öt évvel a Barthou-féle keleti paktum koncepciója után, végre — sorsdöntő késsedelemmel, de még mindig nem későn — létrejött az európai védelmi koalíció. Ennek az évtizednek legnagyobb európai eseménye ez. Az angol-francia-szovjetorosz paktum átíveli Európát, elválaszt hatatlanul északkeleti nyugatot a kelettel, a revizionista Bulgária és az ingadozó Jugoszlávia kivételével pedig bevonja egész Kelet-Európát. Kiterjedésével és automatizmusával az új koalíció olyan benső kapcsolatokat teremtett, amilyent a huszadik század szövetségrendszerre nem ismert.

A harmas paktum kijelöli a szerződő felek külpolitikájának irányvonalát, Franciaország visszatér Barthou külpolitikájához, Anglia kimélyíti a Lengyelországgal kötött megállapodásait aktív kontinentális politikáját, a Szovjetunió kiterjeszti és megszilárdítja nyugati orientációját, amennyiben szabályos katonai szövetséget köt a két nyugati nagyhatalommal. A harmas paktum, amely közel egy tucat európai államnak nyújt garanciát, több három nagyhatalom szövetségénél: ez már a védelemre fölkészült Európa alkotmány.

A moszkvai paktumnak döntő jelentőségű stratégiai fontossága van. A bennfoglalt szövetségi segélynyújtás totális és döntő határozottsággal jelöli ki a kelet-európai helyzetet és annak erőviszonyait. Az a felfogás, mintha a Szovjetunió szerepe háború esetén csakis nyersanyagok és fegyverek szállítására szorítkozna ama országokba, amelyeket a Harmadik Birodalom megtámad — teljesen hamis. A mai helyzetben a szövetségi segély nem korlátozódhatik arra, hogy a fél belép a háborúba, hanem hogy maradék nélkül, teljes hadierőjével szolgálja a szövetség érdekeit.

A szovjetunió semmiképpen sem térhet ki, hogy Lengyelország esetleges gyors leigázása következtében nyugati katonái nyitva maradjanak. A nyugati hatalmak viszont nem engedhetik, hogy egy a vörös hadsereg által kelet felől nem támogatott Lengyelország összeomlása módot adjon a Harmadik Birodalomnak arra, hogy hadseregének túlnyomó tömegeit nyugati irányba dobja. És végül is Lengyelország nem fogja kockáztatni, hogy a Harmadik Birodalom koncentrált támadása esetére lemondjon a vörös hadsereg közvetlen és masszív támogatásáról. Elvégre Lengyelország állami léte és a lengyel nép fizikai egzisztenciája forognak kockán. Egy heti halasztás is végzetes következményeket vonhat maga után.

A párizsi Epoque szerkesztője, Raymond Cartier, aki nemrégiben bejárta Lengyelországot, cikksorozatban írja le, milyen mélyreható változást idézett elő a lengyel közvéleményben a tény, hogy a Szovjetunió és a szovjetorosz hadsereg se-

tól elválasztja és egy...
El küldem az angol...
na politikája ellen.

Mizrachi tevékenysége

ti vezetőségének te-
jelentést Wolf Gold
alelnöke olvasta fel.
ből kintint, hogy az
és Kanadában a Miz-
150 helyicsoportja
lanti óceántól egészen
ánk tevékenységet fej-
aszt az áldásos nun-
rikai Joint fejt ki a
dekében. Méltatta en-
deméit a lengyelor-
oi keleteurópai orszá-
palesztinai életre va-

a „Keren Jiszráél”-
ol be, amelyet — mint
chi vallási terep való
szorozására teremtett,
ciája négy napon át
hogy ma, augusztus
vaslatok megszavazása
megválasztása után, a
Tekintettel azokra a
sokra, amelyek az or-
ek össze és amelyek
természetek, a Konfe-
dott ülészek.

dik napján Rav Fisch-
zsidóság helyzetéről,
nekült rabbik paleszti-
kérdéséről tartott refe-
tét vette az általános
bmböző országos szer-

kai elnök a Keren
t

12. Az Egyesült Álla-
apjának elnöke, dr. Is-
hogy a 21-ik elnöki
mával a Keren Kaja-
nak nevében egy 250
ekket fog átnyújtani
a zsidó nemzeti alap-
tein közölte továbbá
esztendőben a Keren
szerezését teszik ki a
Szám szerint ez a be-
ár, tehát hatvan szá-
net összebevételének.

ny Moszkvába lábhornokot

12. A Havas újság-
z angol és francia ka-
tère bankettet rendez-
szívélyes légkörben
arsall hadügyi népbiz-
tteses külügyminiszer
adcseregere egészségére
t.

ése szerint a német
küldi Sirovy tábornok
köt és hadügyminisz-
ssa magát az angol-
i tárgyalások állása

ük az orosz aviatikák

12. A svéd lapok ér-
kva angol megbeszé-
is a szovjet hadsereg
t beszélik meg. Az
erülleg jelentőségteljes
kivánni valót hogy
t az angolok és fran-
legújabb bombavető
tjeit és konstruktor-
t rendelkezésére.

ájának figyelmébe: A
tósége kéri az összes
t, hogy a hétfőn este
értekezleten pontosan
ek. Egyben közöljük
k intézője Reiter Jenő

és Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10
18-60.

PRIMAT

gitségére jöhet Lengyelországnak. Ezeket írja: „Merem hinni, hogy Lengyelországban már nem tartózkodnak attól, hogy a szovjetorszagi légi haderők támogatását igénybe vegyék.”

De tovább megy és fölteszi a kérdést:

„Mi történik, ha kitör a háború és Lengyelország borzalmas nyomása alatt Oroszország elhatározza, hogy felvonultatja hadseregét, mert ezzel a német uralmat a Vistula fölött meg tudja akadályozni? Nyilvánvaló, hogy a Szovjetunió az ő teljes hadi felkészültségével fog odaállani a szövetségének segítségére. Nem túlzás a föltevés, hogy az angol-francia-szovjetorszagi tárgyalások éppen ebből az alapról fognak kiindulni.”

Az óvatos és igen jól informált „Paris Midi” londoni tudósítója a napokban ezeket írta: „Ha Lengyelország csak arra hajlandó, hogy municiót és fegyvereket kapjon Oroszországtól, akkor még mindig hagyományos bizalmatlansággal viseltetik az oroszokkal szemben és semmiképp sem engedi, hogy a hatalmas szövetséges katonái át lépjen határát. De nagyon valószínű, hogy konfliktus esetén mindazok az akadályok, amiket a diplomácia emelt, le fognak dőlni.

Az orosz és az angol katonai szakértők a nyugat és a kelet katonai erőinek együttműködését ezen az alapon fogják mérlegelni.”

Ez alatt nyilván nem lehet mást érteni, mint hogy az angol-francia-szovjetorszagi katonai együttműködésnek egyik feltétele lesz, hogy a vörös hadsereg közvetlenül segítse meg a lengyel határok védelmét. Az idézett újság londoni tudósítója megemlíti azt a lehetőséget is, hogy a vörös hadsereg első nagy megmozdulásában egymillió embert dob a hadszíntérre. A Moszkvában tárgyaló katonai bizottság főleg ennek a lehetőségeit tanulmányozza a szállítási és felszerelés szempontjából. Abban az esetben, ha a vörös hadseregnek lengyel területre való belépése ellen a lengyelek vétőt emelnének, számítani kell, hogy ez ellen viszont a nyugati hatalmak tiltakozni fognak. Lengyelország háború esetén nem lehet elszigetelő réteg a Szovjetunió, és a Harmadik Birodalom hadserege között. A háborús kontaktust a balti államok felé amúgyis meg kell szerezni. A Harmadik Birodalom nem támadhatja meg Lengyelországot anélkül, hogy biztosítaná a balti szárnyat és hogy eközben ne találja a Szovjetunió ellentámaszát.

A „Deutsche Wehr” című katonai folyóirat a balti országoknak a német stratégiai szempontjából való fontosságáról a következőket írja: „A légi háború számára a balti országok bázis jelentenek Kelet-Poroszország és Berlin megtámadásához. A Keleti tenger fölött való uralom is tökéletlen lenne, ha a balti partokat nem biztosítanánk magunknak. Ezek a tények kényszerítő módon parancsolják, hogy a balti államokat egy középeurópai védelmi területbe vonjuk be.”

A háromhatalmi szövetség azonban a német betörést a Baltikumba casus belli-nek tekinti, amely földezhethet a Harmadik Birodalom ellen az angol-francia-orosz koalíció hadüzenetét.

A szovjetorszagi hajóhad vezérkarának főnöke, Galler tengernagy július 24-én azt írta az „Isvestiában”, hogy Memelnek egy német flottaerődde való kiépítése súlyosan veszélyezteteti a Szovjetunió keleti tengeri pozícióit. De a Minksz-Memel vonal mindössze 400 kilométer és egy orosz áttörés teljesen elzárná a Harmadik Birodalomtól a Baltikum bejáratáért folyó harcok pedig ilyen módon automatikusan lengyel területen kell lezajlania.

A hármaspaktum megkötése az európai védelmi koalíciónak kétségtelenül katonai fölényt biztosít. A komoly német szakirodalom sohasem vitotta, hogy a koalíció megkötésével a katonai hegemonia Európában mások kezébe megy át. Az új hármaspaktum katonai fölény lehetőséget nyújt a háború kitörésének elhárítására. London-Párizs és Moszkva kezében vannak ma az ütközőkártyák arra is, hogy ez a szövetség politikai ellenoffenzívát indítsin. A stratégia egységesítése után az európai védelmi koalíció átmehet a diplomácia egységesítésére éppúgy, mint arra, hogy a jövőben egységes legyen a szövetséges országok propagandája.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Palesztina

BOMBAVAL ELSÜLYESZTETÉK NATHANIA KÖZELÉBEN A „SINBAD” NEVŰ ANGOL PARTI ŐRHAJÓT. Az illegális bevándorlók partrajutásának megakadályozására kirendelt „Sinbad” parti őrhajó bombarobbanás következtében elsüllyedt. A robbanás következtében egy angol rendőrszolgát meghalt, két másik rendőr súlyosan megsebesült. A vizsgálat kiderítette, hogy a bombát néhány nappal ezelőtt helyezték el a hajó belsejében.

EGY ÉVI ELZÁRÁSRA ÍTELTEK AZ ILLEGALIS BEVANDORLOKAT SZÁLLÍTÓ LOS PARLOS HAJÓ KAPITÁNYÁT. A haiti törvényszék egy évi elzárásra ítélte a Los Parlos török hajó kapitányát, akit július 2-ikán illegális bevándorlók partraszállítása miatt letartóztattak. A hajó személyzetének 13 másik tagját egyenként három hónapi elzárásra ítélték.

Franciaország

HENRY DE KERILLIS AZ ANTISZEMITIZMUS VESZÉLYEIRŐL. Az ismert, mérceketlen jobboldali beállítottságú francia publicista, Henry de Kerillis, lapjában, a „L'Époque”-ban, nagy cikkben fejtegeti az antiszemitizmus veszélyeit a demokratikus államok számára. Kerillis véleménye szerint Németország indítóokai az antiszemitizmus propagálására az egész világon, a következők: 1. A németek megszállásaitól kapcsolataikat az egyes szövetséges népekkel, na azok szemébe előt a közös ellenségnek, tehát a zsidóknak a rémít rajzolják fel. 2. Az antiszemitizmus eszköz a demokratikus országok nemzeti egységének megbontására. 3. A nemzedékek óta Angliában, Franciaországban, Hollandiában élő zsidók maradéktalan asszimilációjában, a frontokon tanusított hősiességében, hazafias politikai aktivitásában, Németország saját tanításainak élő tagadását látja. Mert hogyan lehetne másként magyarázni Disraeli szerepét a modern Anglia történetében? Mivel magyarázzák a náciok saját híveiknek azt a ténnyt, hogy Amerika már másodszer választotta meg New York kormányzójává a zsidó Lehmant? Es végül annak magyarázata, hogy a legnagyobb francia nacionalistának, Clemenceauxnak legelső meggyőződése sőt politikai elv volt, hogy Georges Mandel volt, egyike azoknak a minisztereknek, akik még ma is a legtisztábbban látják a helyzetet. Ezek a szembeszökő példák veszélyt jelentenek a náci ideológia számára még Németországban is. Ezért van szükség az antiszemitizmus exportálására és a többi országokban való terjesztésére.

Cikkének további során Kerillis a náciizmus vallás-ellenességét igyekszik bizonyítani. Tekintettel arra, — írja Kerillis, — hogy az összes vallások közül a zsidó vallás rendelkezik a hívők legkisebb számával, Németország ez esetben is a szokásos taktikához folyamodik: elsősorban leggyengébb ellenfelét támadta meg. Ugyanezt tette a hatalmi politika terén is: mielőtt harcba szállna Franciaországgal, Oroszországgal és végül Angliával, előbb meg kellett semmisítenie az osztrákokat és a cseheket. Az antiszemitizmus annak a kiméletlen harcnak az előjáté-

ka, amelyet a náciizmus, a katolicizmus és a protestantizmus ellen folytat, mert ezeket a vallásokat éppúgy gyűlöli, mint a zsidóságot. Végül megállapítja Kerillis, hogy Hitler a zsidóság elleni harcot könyörtelenül és minden körülmények között folytatni fogja.

JELENTŐS BESZÉDEK FOGNAK ELHANGZANI A FAJVEDELEM ELLENI VILÁGKONGRESSZUSON. Ismeretes, hogy a fajvédelem elleni világkongresszust szeptember 29-re hívták össze Párizsba. A kongresszuson igen jelentős beszédek fognak elhangzani. Így többek között Creech Jones angol képviselő a totális hatalmak koloniális követeléseiről, Norman Bentwich professzor a menekültek kérdéséről, Stefan Ossutsky volt párizsi csehszlovák követ „faji és faj-ellenes akciók a különböző országokban” címmel, Bernard Lecache „támadó és védekező akciók a rasszizmussal szemben” címmel és Moro Gialferri, a híres jogász „antisziszta törvénykezés” címmel tartanak előadást.

Magyarország

A KIVÁNDORLÁS KÉRDÉSEIRŐL TÁRGYALT BUDAPESTEN GILDEMEESTER HOLLAND FILANTROPUS. A „Vándor” című kivándorlási kérdésekkel foglalkozó budapesti lap meghívására öt napig Budapestben tartózkodott Franck von Geel Gilde-meester holland filantropus. Budapesti tartózkodása alatt több megbeszélést folytatott mértékadó politikai és gazdasági személyiségekkel, akikkel megtárgyalta a kivándorlás kérdéseit. Gilde-meester többek között megbeszélést folytatott Apponyi György gróffal, Kornfeld Mór felsőházi taggal, valamint a pesti hitközség vezetőivel. A kiváló végig tiszteletre dr. Vázsonyi János, dr. Stein Emil és Kálmán Lajos villásreggeli adták.

A megbeszélések során kitért, hogy a kivándorlás kérdése a zsidótörvény következtében a magyarországi zsidóság minden rétegét közelebbről érdekli. Gilde-meester kijelentette, hogy a közeljövőben amerikai, hollandiai és angoliai kapitalisták közreműködésével emigrációs bankot alapítanak Amsterdamban. A bank, a tervek szerint, az Abessziniába, Venezuelába, Sandomíngóba és más országokba irányuló kivándorlás tervei fogja finanszírozni.

A PESTI ZSINAGÓGÁBAN MEGÜNNEPELTÉK AZ ELLENFORRADALOM GYŐZELMÉNEK HUSZADIK ÉVFORDULÓJÁT. A magyarországi ellenforradalom huszadik évfordulójának alkalmából istentiszteletet rendeztek a pesti hitközség nagy zsinagógájában, amelyet a főpolgármester képviselőjében dr. Hajnos városi főjegyző és dr. Csutak László rendőrségi tanácsos vettek részt. Képviseltették magukat az istentiszteleten a katonai hatóságok is.

Lengyelország

A LENGYEL LÉGIÓ ALAPÍTÁSÁNAK 25-IK ÉVFORDULÓJÁT UNNEPLI A LENGYEL ZSIDÓSÁG. Augusztus 6-ikán volt 25 esztendeje annak, hogy az első lengyel légió Pilsudszky vezetése alatt megalakult.

Ezalkalommal egész Lengyelországban nagy ünnepségeket rendeztek. Az ünnepségeket Lengyelország egész zsidósága kivette részén. Az ország összes részében emlékülnepeket rendeztek, amelyeknek szónokai a polgári egyenjogúságot követelték. A légionáriusok ünnepélyes esküt tettek, hogy háború esetén küzdeni fognak Lengyelország dicsőségéért, békében pedig meg fogják mindent tenni azért, hogy biztosítsák az ország biztonságát a zsidóság és együttműködését.

Amerika

AZ AMERIKAI ZSIDÓK ERDEMEIT MŰLTATJA VILLARD PUBLICISTA. Gerald Garrison Villard, a „Nation” című ismert amerikai lap első kiadója, a „The Atlantic” című bostoni folyóiratban visszamemlékeztetést közöl irodalmi pályafutásáról. Cikkekben többek között ezeket írja: „Az ördög, keresztény-ellenes és lelkibeteg antiszemita izgatás és barbarizmus eme korszakában csak ezt az egyszerű ténny kell megemlítenem: ha a zsidók nem támogattak volna, sohasem jutottam volna el oda, ahol most tartok. A legnehezebb órában is támogatott engem idealizmusuk, szabadságszeretettük és a haza iránti odaadásuk. Sohasem tudtam valamilyen különbséget felfedezni az általuk és a keresztények által nyújtott segítség között. Legfeljebb azt, hogy az ő segítségük gyorsabb és nagyobbabará volt. Soha nem fordultam hozzájuk hiába segítségért. Akár négerokről, szegényekről, elnyomottokról, betegekéről, akár más emberbaráti ügyről volt szó, egyformán szolgálatkésznek bizonyultak. Sohasem kovácsoltak tőket abból, hogy eleget tettek valamely felszólításomnak és soha nem léptek fel viszontkötvetésekkel. Amerika lengeteggel tartozik zsidóknak. Ezek az emberek a leghűségesebb órei voltak mindenkori az amerikai szabadságharcotlannak, minden időben megőrizték az idealizmust és szabadelvűséget és szenvedélyesen ragaszkodtak az amerikai hagyományokhoz, amelyeket lelkiük mélyéig átéltek.”

Argentína

ZSIDÓ KÜLDÖTTÉG A BELÜGYMINISZTERIUMBAN A JIDDIS NYELV BEVÉTELEK ELŐZÉSÉRE. Ismeretes, hogy az argentinai belügyminisztérium megtöltötte a jiddis nyelv használatát. Ebben az ügyben a napokban küldöttség jelent meg a belügyminisztériumban. A küldöttség a vilnai IVO délamerikai megbízottjából, több zsidó irodalmi társaság képviselőiből, valamint az argentinai antiszemitizmus elleni liga elnökeiből tevődött össze. A belügyminiszter figyelmesen hallgatta végig a küldöttség érvelését és megígérte, hogy az átnyújtott memorandumot tanulmányozni fogja. Többek között kijelentette, hogy „Argentína fiatal állam és egyik központi problémája az újonnan bevándorolt elemek asszimilálása. Eppen ezért nem tekinthetik jószemmel, ha minden bevándorló csoport a saját nyelvét használja. A rendőrség azonban esetről esetre engedélyezheti a jiddis nyelv nyilvános használatát.”

Akik az egyes lomra került ügyi műveleteit állapíthatják, hogy az egyik állam rendelkezésére és a szabotázsok a jiddis nyelv használatát. Így az argentinai kormány a közreműködését ügyi műveletein eset megismétlődésében is, ahol Leon Blum kormány a párizsi nyelveknek részvény bűnösnek mondot talóttak. Aurion Vincent Auriol a zsidókkal vett díszes szabotázsi díszlendeknek a zsidókkal ismert és des Pays akinek barátja és heimer.

Amíg Francia form, a valutaleg közreműködésével a nagybankok juttatni a népforgondoltságait, addákal nehezebb volt zsidókkal való pénzügyminiszter és Mannheim angol-francia. Hogy ezt az eredményt elérte, a restabilizációján Daladier francia aud volt bankügyminiszter, a kötött a francia botlól bankokk teremtették egy-son felvételének kormány több land forint küllandában, amefrit Mannheim csoport nyújt. Ezzel a több rfrankos kölcsönud pénzgyben a műveletmert bankjai r

Pályázat

A mediási aut. orth. zsidó hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjaztatás folytán megíresedett elemi iskolai tanítói állásra. Pályázhatnak nőilen, román állampolgárságu, autorizációval rendelkező tanítók. Héber nyelvtudással rendelkezők előnyben részesülnek. Megfelelően felszerelt pályázatok benyújtási határideje 1939 augusztus 16.

20. Iskolaszék. Cím: Comunitatea aut. ort. evr. Medias.

HA Pontos, gyors és megbízható palesztinai információkat akar, forduljon bizalommal az Uj Kelet palesztinai információs osztályához

Az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „Hamadrich” információs irodával (Tel-Aviv), amely dr. S. Kochavi (a romániai Zsidó Párt volt főtáskára) vezetése alatt áll és Palesztina elismerten legjobb információs szervezete.

Az Uj Kelet palesztinai információs osztálya

felvilágosításokkal szolgál:

1. Kereskedelmi ügyekben
2. Ipari alapítások, vámtarifák, munkaviszonyok kérdésében
3. Biztosítási ügyekben
4. Személyi- és családi ügyekben
5. A palesztinai elhelyezkedés minden ágában
6. Pénzbefektetési és ingatlanvásárlási ügyekben.

A Hamadrich eivállalja:

1. Ingatlanok kezelését
2. Ültevények és mindenfajta földbirtokok adminisztrálását
3. Kereskedelmi és magántermeszteti megbízások elintézését.

Az információkra vonatkozó kérdéseket kiadóhivatalunk továbbítja a Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illetéke 200 kétszáz lej, amely az információkéréssel egyidejűleg küldendő be kiadóhivatalunkhoz.

Miért és hogyan bukott meg a Mendelssohn-bankház?

A zsidó bankház „száraz” bukása. A népfiront kormány finanszírozása és a béke-kontremín között

Csuj, augusztus 14. Az Uj Kelet egyik előző számában már közöltük azt a két táviratot, amelyek közül az egyikben Fritz Mannheimer nemzetközileg ismert bankár haláláról számoltunk be, míg a másikban arról, hogy a vezetése alatt álló nemzetközileg ismert Arthur Mendelssohn et Co. Bankház fizetésit átmenetileg beszüntette. Kreuger bukása, Morgan detronizálása után a Mendelssohn bank tőzsdéi nyelven „szárazon” bukott meg, vagyis e bukásnál nincsenek sem betétesek, sem pedig károsult hitelezők. Vele együtt megbukott egy bankrendszer: az egyik által vezetett bank rendszere; egy rendkívül érdekesen felfejlődő bank-kARRIERE van vége. És végül szomorú érdekessége az ügynek, az a tény, hogy végeredményben a bankbukás mögött is német zsidó tragédia húzódik meg.

Mendelssohnék, az árjásított zsidók

Az amszterdami Mendelssohn bankház a hitlerizmus előtt egyik alvállalkozása volt a világhírű berlini Mendelssohn bankháznak. Mindkettőnél a Mendelssohn család volt a tulajdonos. Mint a többi német zsidó bankház-dinasztiának, a Mendelssohn családnak is nagy érdemei voltak a császári Németország gazdasági felvirágoz-

tatásában, oly annyira, hogy ezt az érdemet Mendelssohnék egykori tanítványa, dr. Hjalmar Schacht is elismerte a hitlerizmus kezdetén. Ezzel magyarázható, hogy a hitlerizmus első évében dr. Schacht kereszttulhajszolta a vezérnél ama rendelkezés kiadását, amely szerint Hitler külön törvényt írt ki három zsidó bankház dinasztiáit köztük Mendelssohnékat — árjásított zsidóknak nevezte, s mint ilyeneket a német zsidótörvények rendelkezései alól kivette. Ezt a törvényt 1937 végén hatályon kívül helyezte Hitler, amikor is az összes zsidó bankokat és bankházakat felszámolásra kényszerítette. Az árjásított és visszazsidósított Mendelssohnék hozzáláttak nemzetközi érdekeltiségek felszámolásához és a hollandiai nagy bankház ügyeit az egyik külföldre menekült Mendelssohn unoka megbízásából Fritz Mannheimer, az inflációs idők egyik legnagyobb fezőr-karrierje intézte. Az amszterdami Mendelssohn bankház nemzetközi viszonylatban birta a berlini Mendelssohn bankház dinasztiáit és ezzel magyarázható az a szédületes méretű pénzügyi műveletek, amelyeket Fritz Mannheimer lebonyolított és amelyek végeredményben az amszterdami bankáz immobilizálódásához vezettek.

A népfiront bankárja

Akik az egyes európai államokban uralomra kerülő baloldali kormányok pénzügyi műveleteit megfigyelték, rögtön megállapíthatták, hogy a baloldali kormányoknak egyik állam plutokráciája sem állott rendelkezésére és a nagybankok mindenütt szabotálták a baloldali kormányok pénzügyi akcióit. Ily módon minden állam baloldali kormányja egészen új bankáriseni közreműködését vette igénybe, állampénzügyi műveleteinek lebonyolításához. Ez az eset megismétlődött 1936 óta Franciaországban is, ahol az akkor uralomra lépő Leon Blum kormány legádázabb ellenfelei a párizsi nagybankok voltak, amelyeknek részvényesei a Leon Blum által bűnösnek mondott kétszáz családból rekrutálódtak. Leon Blum pénzügyminisztere, Vincent Auriol a francia nagybankok disszidenseivel vette fel a harcot a kétszáz család szabotálásával szemben. Ezeknek a disszidenseknek az élén Horace Final nemzetközileg ismert bankár, a Banque de Paris et des Pays Bas vezérigazgatója állott, akinek barátja és üzletfele volt Fritz Mannheimer.

Amíg Franciaországban a jegybank-reform, a valutaleértékelés és Horace Final közreműködésével sikerült megtörni a francia nagybankok ellenállását és érvényre juttatni a népfiront kormány pénzügyi elgondolásait, addig a külföldön már ez sokkal nehezebb volt. De ezt a problémát is zseniálisan oldotta meg Vincent Auriol pénzügyminiszter akkor, amikor Final és Mannheimer tanácsára megkötötte az angol-francia-amerikai valutaegyezményt. Hogy ezt az egyezményt és az egyezmény révén elért eredményeket: a francia frank restabilizációjának biztosítását elérhessék, Daladier francia pénzügyminiszter Reynaud volt bankügyész nevezte ki pénzügyminiszteré, aki aztán fegyverszünetet kötött a francia kormány intézkedéseit szabotáló bankokkal. Miután ily módon megteremtették egy nagy külföldi államközlésön felvételének lehetőségeit, a francia kormány több részletben félmilliárd holland forint külföldi kölcsönt vett fel Hollandiában, amely külföldi kölcsönöket a Fritz Mannheimer vezetése alatt álló bankcsoport nyújtotta a francia kincstárnak. Ezzel a több részletben felvett félmilliárd frankos kölcsönrel teremtett rendet Reynaud pénzügyminiszter anélkül, hogy ebben a műveletben Párizs nemzetközileg ismert bankjai résztvettek volna.

Mannheimer rendszere

Mannheimer francia államkölcsön üzletei nagyon emelték az amszterdami Mendels-

son közmértény, hogy 1936 márciusa — az Anschluss óta — a háború és béke kontremínje bizonyult ilyen jövedelmezőbb üzletnek. 1938 év eleje óta nagyon sok tókes és vele összekötöttesben álló bank hatalmas tételű olyan hadianyagnak számító nyersanyagot vásárolt és halmozott fel háborus tartalékolási célokra, amely nyersanyagokat a tengerentúli államokban termelnek és amelyeknek Európába szállítása egy világháború esetén rizikósebb, mint normális körülmények között. Ezt a rizikódifferenciát játszta meg a határidőüzlettel a fentemlített tókesek és velük összekötöttesben álló bankok egész tömege különböző időpontokra beállított háborus konfliktus-lehetőségekre számítva. Ilyen hadianyagnak spekuláló tókesek finanszírozója és részestára volt Fritz Mannheimer is aki az elmúlt másfél év alatt ezeken tette meg az összeset kerest és akinek igen hatalmas összegei vannak ilyen célra befektetve.

Mint minden túlméretezett tőzsdéi spekulációnál, a Mannheimer üzletknél is kisebb defektusok keletkeztek, annak ellenére, hogy az üzletek egy bonitás, mint a jövedelmezőség szemponjtából kitűnőek. A hónapok óta tartó danzigi és túlvikeleti izgalmak miatt a nyugateurópai tőzsdéken nem voltak elhelyezhető a francia állam kötvényei és így az amszterdami Mendelssohn bankház egymaga 400 millió holland forint névértékű olyan francia kötvényekkel rendelkezett, amelyeket a jelenlegi világpolitikai feszültségben csak veszteségekkel tudott volna elhelyezni. Hasonló módon, ha az általa és üzletfelei által felhalmozott hadianyagokat az árutőzsdékre dobja, olyan áresések következének be, amelyek aztán nyíltá tennék azt a tényt is, hogy spekulációs műveletéről van szó, eltekintve a várható árvesztésegektől.

Ezzel szemben, ha a danzigi kérdés miatt már dörgögnének az ágyuk, úgy az egyes európai kormányok megbízottai sorban állának Mannheimer amszterdami irodája előtt, hogy a Mannheimer által felhalmozott hadianyagokat önmaguknak biztosítsák. Egészen bizonyos, hogy Mannheimer hetek óta dolgozott azon, hogy valamilyen nagyobb hosszulejáratu kölcsönt szerezzen

Készítsen saját maga

különleges és hatékony ASVÁNYVIZET LITHINES VICHY TILLAT porral, mely a francia VICHY-forrás eredeti sóit tartalmazza.

bankjának, amellyel a francia államkötvényekbe és a hadianyagspekulációba fektetett tókesek egy részét legalább annyira mobilizálja, hogy a Mendelssohn bankház fizetései fennakadások ne álljanak be. Más világban hasonló nehézségeinél, ha nem sikerül a vezérigazgató ilyen irányú törekvése, sikerül a másik igazgató hasonló akciója. Ez a többoldali tárgyalás lehetősége nem volt lehetséges a Mendelssohn bankháznál, ahol minden intézkedési jog Mannheimer kezében volt összpontosítva. Amikor tehát világszerte köz tudomásává vált, hogy Mannheimer elhunyt, a párizsi és londoni tőzsde a helyzettel ismerős korifeusai rögtön tudták, hogy Mannheimernek nincs helyettese és Mannheimer halála szükségszerűen a Mendelssohn bankház halálát is jelenti.

Es még sincs bukás?

A Mendelssohn bankház bukása után a francia kormány minisztertanácsra ült össze, amelyen Horace Final tanácsára elhatározták, hogy egy másik bankcsoporttal sürgős tárgyalásokat kezdenek, amely Mendelssohnéktól a 400 millió holland forint névértékű államkötvény-pakettet átveszi. Addig is az ezzel kapcsolatos bankári műveleteket a Banque de Paris et des Pays Bas amszterdami fiókja vette át, vagyis ezzel a hatalmas üzlettel kapcsolatban senki nem ért károsodás. A hadianyagára hitelüzletek lebonyolítására nagy érdeklődést tanúsítanak a konkurens szakmai cégek és eme üzletek likvidálását nagyon megkönnyíti az a körülmény, hogy az utóbbi hetekben a hadianyagárak emelkedtek és állandóan emelkedő tendenciát mutatnak. Mannheimer hitelezői: a berlini Mendelssohn család szintén türelmesen várja a kibontakozást, annál is inkább, mert az erőltetett likvidáció csak veszteségekkel volna lehetséges. Viszont a Mendelssohn banknak pénztárában akkora angol fontkészletek voltak, amelyek az összes kishitelezők és betétesek kifizetésére elegendőnek bizonyultak. Mivel az elmúlt két nap alatt az ilyen tételek kifizetésére kerültek, az amszterdami piacon a Mendelssohn bankház letűnéséről és nem fizetéseképtelenségéről beszélnek.

(6. A.)

Select Muzgó Olympiada I. rész A népek ünnepe 1936-ban. Egyetlen film, mely erről a hatalmas sportünnepélyről készült. Ilyen még nem volt! Ezt a filmet mindenki látnia kell.	Uránia Muzgó Paula Wessely világhírű művésznő egyetlen, 1939-ben készült filmje: Az élet tükre Egy mai diáklány élete.

A csernovici rapidon lopták el a zilahi postahivatal millió sikkasztóját

Nőkre költötte el Pop Constantin a sikkasztott pénzt

Csuj, augusztus 14. Pop Francisc Constantint, a zilahi postahivatal tisztviselőjét, aki néhány nappal ezelőtt egymillió lej közpénz elikkasztása után megszökött, bucaresti jelentés szerint sikerül elfogni. Pop ellen körözöveletet adtak ki és egyes fővárosi lapokban megjelent a sikkasztó tisztviselő arcképe. Az egyik ilyen arckép vezetett Pop letartóztatásához. A sikkasztó tisztviselő — mint utólag bevallotta — a pénzből fejedelmi módon élt, hatalmas mulatozásokat rendezett és jelentős összegeket költött nőkre. Midőn a sikkasztást felfedezték, a csernovici rapidal elutazott Bucurestiből. Féljegygyel egy elsőosztályú kocsiában foglalt helyet. Buzau közelében bejött az ellenőr. Féljegygyel Pop átnyújtotta jegyét, anélkül azonban, hogy a kedvezményre feljogosító fényképes igazolványt is bemutatná volna. Az ellenőr erre szabályszerűen figyelmeztette.

— Állami tisztviselő vagyok — hangzott a válasz. Az államvasutak emberét azonban ez sem elégítette ki. Az igazolványt követelte. Pop láthatóan zavarban kezdett keresgélni a zsebében. Idegességében az igazolvány a földre hullott, mire rálépet lábával. Ez már végképpen felkeltette az ellenőr gyanakodását, aki megnézte a fényképet. Nem

volt nehéz felismernie a zilahi sikkasztót, akinek képét aznap látta a lapokban.

— De hiszen őnt keresi a fővárosi rendőrség...

Pop nem is igyekezett tagadni. A vonat befutott Buzau állomására, ahol leszállították és átadták az állomás rendőrségének. Buzauból Popot Bucurestibe szállították, ahol máris kihallgatták.

— Börtönbüntetés elől a halálba menekült egy volt primár. Targu-Neamból jelentik: Pipirig község volt bírója. Ionel Amariei tegnap agyonlőtte magát. Amariei börtönbüntetésre ítélték és mivel az ojerőre emelkedett, csendőrök jelentik meg lakásán. A volt primár elkeseredetten vonult át a másik szobába és golyót röpített a fejébe.

— Súlyos autóbaleset ért Carmen Sylva közelében egy tábornok leányát. Carmen Sylváról jelentik: Súlyos baleset történt tegnap a Carmen Sylva-Eforia országúton. A 662. számú constantjai gékoci teljes sebességgel nekirohant a 34-es rendszámot viselő constantjai kocsinak, amelynek utasa Sandulescu tábornok Virginia nevű leánya súlyosan megsebesült. A sofört letartóztatták.

Vázat

zsidó hitközeég iskolát nyugdíjaztatás folyó iskolai tanítói állásán. román állampolgár-rendelkező tanítók-rendelkezők előnyben részesített pályázója 1939 augusztus 15.

Iskolaszék

ut. ort. evr. Médias.

HIREK

Palesztinai színház Két telavivi premier

Tel-Aviv, augusztus közepén

Két bemutató volt a héten Tel-Avivban. Az egyik a Habima színház, a másik a Hamatában.

A Habima a jisiv nemzeti színháza. Nagyszerű színészei, érdekes játéktípusa van, a Göiemmel meg a Dibukkal egyenesen világhíres lett. De van egy nagy hibája. Befagyott ebbe a stílusba. Befagyott a misztikumba, az egzotikába, be az orosz-zsidó darabokba. Szörnyen egyoldalú.

Most Amerikába rándult ki darab után a Habima, de — enyhítő körülmény — ennek a darabnak is — Who is who? — az eredeti címe. Héberül viszont Mi ha is? -nek hívják — orosz zsidó a hőse. Egy egyetemi tanár, aki ideg-marcangoló emlékeket hozott magával szülőföldjéről. Peltjura hordái feldúlták az otthonát, kivégezték a feleségét és nyomorékká verték a két gyermeke közül az egyiket. A haldokló asszony szavát veszi, hogy szakít a multjával, amely ennyi szenvedésnek lett a forrása, szakít a zsidósággal. Soha senkinek, még a gyermekeinek sem fogja elárulni, hogy zsidó. Nehogy ők is újra szenvedjenek a születésük véletlensége miatt.

A tanár hajlik a szóra, mert nem bízik az emberiség haladésában. Attól tart, hogy örök benne az állapot. Miért hordozzon hát ebben az erősen egyenlőtlen és kilátástalan küzdelemben tehertételeit is a vállán? Előbb Németországban él, aztán onnan Amerikába fut és mindenütt elhalgatja, hogy zsidó. A liberálizmus áldozatának vallja magát.

Ebbe a hazugsággal teli világába dörög bele a Who is who? leleplezése. (Az Amerikában és Angliában gyakori biográfiai lexikonoknak címe ez. Németországban is utánaoztatók már a Wer ist? cím alatt). Ezek a lexikonok sorra veszik a tudomány, a politika, a művészet, a társadalom szereplőit és elmondják rólok, kik és merre volt hazájuk. A mi tanárunkról is elmondják. Így tudják meg a legzसेlebb körökben és így tudják meg a gyermekei is, hogy zsidó.

Családi tragédia, egyéni tragédia sarjad a Who is who leleplezése nyomában. Gyermekei faképnél hagyják, a tanár öngyilkosságban keres menedéket, majd a bíró elé hurcolja a lexikon kiadóját. A tárgyaláson, a közte és az Amerikát reprezentáló bíró között folyó vitákban, a zsidó tragédia általános emberi tragédiává szélesedik. Részben mély, részben — legalább számomra — zavaros, az érthetlenség zavaros lelki és politikai problémák merülnek fel. Nem igen hiszem, hogy a jisiv közönsége tuiságon megértő legyen e problémák iránt. Jobbára olyan emberek élnek itten, akik a heroizmusig jutottak el a zsidóságuk üldözöttsége következtében. Hogyan lennének képesek megérteni azokat, akik a zsidóság teljes megtagadásában keresnek menekülést?

Valahogyan az az érzésem, hogy a szerző — Ljiviknek hívják és én szégyenszemre most hallok róla először — politikai érdemei voltak a döntők a darab műsorra tűzésénél. Mesélték, hogy Ljivik amerikai kommunista volt, kommunista újságok munkatársa. Jött a véres 1929-es esztendő. Az amerikai kommunista újságok a zsidók ellen irtak és agyba-főbe dicsergették az arabokat, az imperialista Nagy-Britannia és a zsoldjában álló zsidók ellenfeleit. Ljivik nem osztotta ezt a felfogást. Otthagytta tehát a papját, ott a kommunizmust, a kenyerét. Ezzei kérdemelte, hogy egyszer a Habima is játsszon tőle valamit. Nos hát játszott.

Remélhetőleg ezzel aztán lekvittelte a tarozását és újabb Ljiviksgben nem lesz belátható időn belül részünk.

A Mataté premierje jubilaris premier. Az 50-ik a tíz év előtt megindult premier-sorozatban.
Baruch Krupnik találóan a meg nem levő zsidó királyi udvar botondjának, esőgöspkás tréfacsinálójának nevezte a Hamatátét. Máséchesz Purimnek abban az új jeruzsálemi talmudban, amely csupa komolyság, sőt komorság. Szentigaz, a jisiv politikai kábarréja a Hamatátét. Aki az eddig eljátszott 50 darabján keresztüljárta magát, megismerte a jisiv politikai történetét.

Az új darabjának Méhódu ad Kus a címe, a Megillából merített cím áll tehát az élen. persze egészen az utolsó órákig előnyomuló szilánkokkal, sziporkákkal. Két szerzője van, a Hamatáté hétrpróbás háziszerezője. Ruszt és Altermann. A keret története nem új ötlet. Az újságró nekifeküdt a cikkránsnak. Nehezen megy, mert optimistának kell lennie és ökelme savanyu legény. Elalszik a nagy küszködés közben és megálmodja Ezrák, a babiloniai száműzötték hazatéré-

sét Palesztinába. Küszködéses, de végre is győzedelmes hazatérését.

Ezek a babiloniaiak egészen mai emberek. Ocska, mondjuk orszertü plundra lóg ugyan rajtuk, de ezernyi elszólás árulja el őket. Itthon vagynak a mai Palesztinában, Palesztina certifikátos, nőemancipációs, fehér könyves, non cooperationos gondolj között. És mire eljutunk a — még egyre a Megilla ösvényén döcögünk — Belájla hahu... című befejező jelenethez, már egyre kevesebb az orchaizálás. A házi akváriumban horgászó álmatlan öregúrban nem nehéz Nagy-Britannia parapszes miniszterelnökére ismerni.

Az élcek jók, a versek nemkülönben. De erősen igényesek. Olyan közönség tud csak rajtuk eligazodni és kacagni, amely egykép-pen otthon van a Szentírásban és a mai politikában, s amely alaposan ismeri a héber nyelv minden csinyját-binyját. A jisiv magas kulturfókára vall, hogy ennek a nagy-igényű kabarénak, amely nem állapodik meg Tel-Avivban, s a jisiv három másik városában, hanem egyre járja a falukat is, van bőven közönség. Olyan bőven, hogy eljutott a 10. esztendő végére, eljutott az 50. bemutatóig. (by)

Kiemelték az elsúlyed Squalus roncsait. Az elsúlyed Squalus amerikai tenger-alattjáró roncsait szombat délután részben kiemelték a tenger mélyéről. Ismeretes, hogy a néhány héttel ezelőtti kiemelési kísérletek nem sikerültek. A 174 láb mélységben fekvő hajóroncsot Portsmouthba fogják vontatni. A vontatás nagy nehézségek árán történhet csak meg és ezért messzemelő technikai előkészületeket tesznek.

Ötvenéves ember vett részt a Hlinka-emlékünnepelepen. Pozsonybol jelentik: Tyrnauban vasárnap több, mint 50.000 szlovák vett részt a Hlinka emlékeztetőre rendezett ünnepelepen.

A ROYAL SLAGERMOZGÓBAN NINCS UBORKASZEZÓN!

Slágereink felhalmozódása miatt csak 3 napig!

Szomorúságának énekese

Főszerepben: **TILLY LOSCH**, az „Edes anyaföld” és „Szentiványi álom” főszereplőjével és **ANN NEAGLE**.

Nyilt uccán lángborult egy autó a fővárosban. Szombat délután Bucurestiben, a Dorobantör és Aviator Beller uccák keresztesződésénél egy gépkocsi lángborult. Az autó kormánykerekenél tulajdonosa, Leonardo Martini kereskedő foglalt helyet. A motor-hiba folytán elég volt egy szikra, hogy az autó lángboruljon. A járókelőt siettek először segítségre, míg néhány perccel belül megérkezett a legközelebbi kirendeltség tüzoltósága és eloltotta a tüzet.

DIANA

bedörzsölés élenkíti vérkeringését.

Füldalatti kommunista mozgalom Bécsben. A „Temps” bécsi tudósítás alapján jelentik: Nagyszámú bécsi lakoshoz rópcédulát juttattak el, amelyben a monarchistákkal való együttműködésre szólítják fel a kommunista munkásságot. A rópcédula egyben megállapítja, hogy a nemzeti szocializmus lerombolja a világképet.

Napról napra nő az elégedetlenség Memelben. Párizsbol jelentik: A Figaro arról ír, hogy Memelben napról napra növekszik az elégedetlenség. Az első napok lelkesedésének ma már nyoma sincs, ehelyett a nyugtalanság lett urrá a Birodalomhoz csatolt területen. A katonai hatóságok legújabb rendelete ugyanis utasítja a mezőgazdákat, akik nagyszámmal vannak képviselve Memelben, hogy készítsenek leltárt termésükről és állatállományukról. Mindezek felett ugyanis nem rendelkezhetnek többé szabadon, mert azokat a hadsereg részére foglalták le. Hogy azonban biztosak legyenek afelől, miszerint a lakosság nem csépli meg a búzát és nem készít kenyeret, a katonai hatóságok lepecsételték a buzaraktárakat, cséplőket és malmokat.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

ort. zsidó leánynevelő intézete-internátusában

Nagyvárad, Str. Ep. Ciorogariu 8, az 1939—40-es iskolaévre a beíratások folyamatban vannak

Növendékei a zsidó leánygimnáziumon kívül az összes iskolákat látogathatják. Az internátus a város legszebb helyén, minden iskolához közel, parkos zárt udvarral rendelkezik. — Bentlakó szaktanárnők irányítása és állandó gondos felügyelete.

Zene. Idegen nyelvek. Mérsékelt díj. Kitérő referenciák.

Prospektus. Telefon 12-11.

282 zsidót ítéltek el 1938-ban Németországban a „német bécsület megsértése” címén. A németországi bünygyi kimutatások jelentős csökkenésekről számolnak be 1938. folyamán. Megállapítandó azonban, hogy ezek a statisztikák nem tükrözik vissza a való helyzetet, mert az árulási, valamint a politikai bűnök kategóriája nincs bennük feltüntetve. A hivatalos adatok szerint 1938. folyamán 381 bünygyben hoztak Németországban marasztaló ítéletet, az 1937. évi 504.093 ítélettel szemben. Eszerint tehát a bűnesetek csökkenése 24.3 százalékos. A részletes vizsgálat a következő konkluziókhoz vezet: A közérköles elleni merényletek kategóriájához tartozó bűnesetek még mindig rendkívül számosak, érezhetően növekednek a magzatelhajtási esetek és végül megállapítható, hogy az elmúlt esztendő folyamán 434 esetben hangzott el ítélet a „német bécsület és vértisztaság megőrzése érdekében hozott törvény” alapján. Ezen esetek közül csak 282 vonatkozik zsidókra.

Visszatért szudétavidéki utjáról a Zeppelin léghajó. Berlinbol jelentik: A Zeppelin kormányozható léghajó vasárnap este Egerből jövet visszakereszt Frankfurt am Mainba.

Egy lejert meggyilkoltak egy beszerzői parasztot. Bucurestibol jelentik: Vakmerő rablóátadás történt vasárnap este 8 óra tájban a Kisenev és Ornel közötti országúton. Adomnihei Vladimir 45 éves grátesti községbeli lakos hazatérőben volt Chisinauból, amikor néhány kilométerre a várostól, több álaros bandita támadt rá. A banditák revolvert használtak és az egyik golyó meg is sebesítette a földművest, aki kórházba szállítása után néhány perc múlva meghalt. Zsebében mindössze egy lelt találtak. Valószínű, hogy a rablók sem találtak nála több pénzt. A hatóságok széleskörű intézkedéseket tettek a rablók üldözésére.

Újabb terrorista cselekmények Jeruzsálemben. Jeruzsálembol jelentik: Vasárnap bombát dobtak egy zsidókból álló csoportra. Tizenkét ember megszebesült, közöttük hatnak az állapota súlyos. Ugyancsak két arab terrorista lelt egy arab rendőrtisztet. A katonai hatóságok megtiltották a közlekedést éjjeli 12 óra és reggel 6 között. A rendőrség elfogta az arab tiszt gyilkosait.

Eljegyzés. Stern Leiu Cluj és Wolf Josif Jad jegyesek. M. k. é. h.

Házasság. Pollák Malvin Sibiu és Fisch Ignác Oradea szivesen látják rokonságot, ismerősöket és jóbarátait f. hó 18-án d. u. 3 órakor Sibiuiban, a Str. Elisabetan tartandó egybekelési ünnepelelyükön. (Minden külön értesítés helyett.)

Ötszáz láda mükincs érkezett vissza Genfből Spanyolországba. Barcelonából jelentik: Vasárnap kúllövonnattal 500 láda spanyol mükincs érkezett vissza Genfből. Köztiük vannak XV. és XVI. századbéli festmények.

Orvosi hír. Dr. Erdős Imre gyermek-orvos és belgyógyász hazaérkezett. Rendel. Piața Stefan cel Mare 2. szám alatt.

Orvosi hír. Dr. Goldstein Dezső fogorvos hazaérkezett és rendeléseit megkezdte. Marechal Poch 13. (Az unitarius templommal szemben).

Bojkott a németországi olimpiász ellen. A Daily Express úgy értesül, hogy a Nemzetközi sí szövetség elnökének, Ostgaard örnagynak kezdeményezésére, Svédország, Norvégia és Dánia elhatározták, hogy nem vesznek részt a Németországban rendezendő téli olimpiászban. Valószínűleg Finnország is csatlakozik ehhez az elhatározáshoz. Az olimpiász bizottságát kinosan érintette ez a hír, mert tudvalevő, hogy a világ legjobb sízői a skandináv államokból kerülnek ki, akiknek távolmaradása a nézők ezreitől fosztja meg az olimpiászt.

Rövid nadrág, lenge öltözék — hat hónap

Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk arról, hogy Busteni fürdő polgármestere hivatala megtiltotta a fürdővendégeknek a rövid nadrágban és könnyed öltözékben való sétálást a város uccán. Az érdeklődésre méltán számot tartó rendelet hiteles szövege, amely 1939 augusztus 6-rol van keltezve a következőképpen hangzik:

„Mi Otto Schiell, a prahovamegyei Busteni község polgármestere megállapítva azt, hogy a községbe érkezett nyaralók között olyan személyek találhatók, akik sértik a közérkölesöt és rövid nadrágokban járhatnak az uccákon, tekintettel a büntetőtörvénykönyv 429. paragrafusára, amely szerint azok, akik gesztusok, vagy szóbeli megnyilvánulások útján szeméremesítő cselekedeteket követnek el, a közérköles ellen vétenek és 1—6 hónapig terjedő elzárással, valamint 5000 lejtol 20 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtandók, az érvényben levő közigazgatási törvény 16. szakasza alapján elrendeljük:

1. Tilos a jövőben bárkinek ezen község területén rövid nadrágban és mezelen létezését feltűnítel, mert ez a meztelenség a közérköles és ezen földhely lakossága elleni merényletnek tekintjük.
2. A jelen rendelet ellen vétők a II. Károly király büntetőtörvénykönyv 429. szakasza alapján büntettetnek.
3. A községi rendőrség, valamint a helyi esendörőség hatóságai megbízást kapnak a fenti rendelet érvényesítésére és jegyzőkönyvet vesznek fel a kihágók ellen.

Második orgonavirágzás Buzauban. Buzauból jelentik: Mialatt a megyében vihar és jégeső nagy károkat okozott a vetésekben, a városban szép idő volt és az orgonafüvés másodsor is kúrvirágzott. Hasonló jelenségre 50 év óta nem volt példa a városban. Braiában az óriási esőzések és viharok nagy károkat okoztak a város környékén. A vihar következtében egy tutaj felborult és 40 vagon buza a vízbeesett. — Barciöv, Róbesti, Cojan és Gura Arinoasei községek termés-eipusztult.

Halálozás. Dr. Brecher József, Naszód megye volt tisztelebéli főorvosa augusztus 14-én Kolozsváron hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, kedden déltán 3 órakor lesz a Str. Regalan levő neolog temető halottasházából.

Tessitori Nóra rádió-estje. A magyar rádió kedd esti programján 9 órára Tessitori Nórának, a kiváló erdélyi szavalóművésznőnek előadó-estje volt kitűzve. Hétfő déltán azonban a budapesti stúdió műsorváltozást jelentett be, amennyiben programon kívül közvetíteni fogják a salzburgi ünnepi játékokon színrekerülő Rózsalovagot. Ez a körülmény a kitűnő szavalóművésznő előadó-estjének időpontját is megváltoztatta, amelyre ma, kedden déltán fél 3-kor kerül egy 30 év körüli

Pályázat

A clujai aut. orth. izr. hitközség iskolaszéke ezennel pályázatot hirdet egy héber tanítól állásra. A megválasztottnak az összes osztályokban a modern héber nyelvet kell tanítania. Előnyben részesülnek okleveles tanítók, vagy akik osztályvezetésre is kaphatnak autorizációt (középiszkolai liceniat), ha a héber nyelvet úgy írásban, mint beszédben kifogástalanul bírják. A pályázatok legkésőbb f. hó 31-ig az iskolaszékhez címezve, az isk. igazgatóhoz adandók be okmánymáslatokkal együtt. Fizetés megegyezés szerint.

Az iskolaszék

NYILTTÉR*)

Megboldogult férjem és apánk, néhai Mandelbaum Izidor z. l. sírköveátadásának alkalmából ezuton mondunk köszönetet a Poale Cedek egyesület volt és jelenlegi vezetőségének azon osztatlan részvétért, mellyel fájdalomat és gyászunkat enyhíteni igyekeztek és azért a humánus eljárásukért, mellyel anyagi helyzetünket a lehetőség szerint biztosították, valamint fedezték a sírköveállításának és felállításának költségeit.

özv. Mandelbaum Izidorné és gyermekei.

*) E rovatban közölteként nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

A bul... VOL

Bucuresti, augusztus 14. napra virradó... rosaijai állomáson... rencsétlenség tön... bucaresti... sibiu... karestből szombat... 16 kocsiöl állott... siklott az alábbi k... vonat az állomá... irányították. Am... haladás után a m... ven métert futott... kocsi felborult. A... pedig az első smp... folytán a vonathoz... szerelvény egy sze... herkokcsija teljes... rencsétlenségnek l... sültet van, akik... méstet. A sebessé... segélyben részesi... Bratiuni kórházban... ban helyezték el. E... a helyszíre érke... tásügyi és egészsé... tói, később pedig... igazgatója is, hogy... biakról és lefolyta... sikkás ügyében. A... dott utvonali miat... 2002, 296, 1006, 1... tok forgalmát át... neszen felnyolitan... délelőtt fél 12 óra... re, amikor a 11-e... már átszállás nélkül... ügyesség a 13 ha... re megadta az eng... A kiküldött v... délig még nem fe... zonyos technikai r... világitásra.

Az argesi ügyés... áldozatok azonos... Ghinea Ion 27 éve... ton R. Firea 19 é... gyéből, Barbu Du... Teleorman, Dinu... Teleorman, Ionesc... curesti, Drusca F... Teleorman-i lakos... Egyelőre nem t... kező halottak sz... 30 év körüli szók... országór egyenru... 32 év körüli férfi... név csupán Ilie r... láltak, egy 65 éve... országór egyenru... egy 30 év körüli

Bucuresti, augu... gel vonatosszeitk... pályaudvarán. Eg... benzintartály vag... amin beérkezett... között egy másik... áruszállító vago... Bár a két szerelv... haladt, több vago... kidöntötte a von... póznát. Így a vá... telefonösszekötte... szakadt. Ene Ma... terna közé kerül... halálra lapította... rongálódott, ugy... is. A bevezett... hogy a karambo... forgalmista és S

A Tzer... forduló... Jugos... Belgrad, augu... Jugoszlavia augus... évfordulóját ünne... legnagyobb győze... magyar hadsereg... nek nevezett Tze... fényel fogják m

A bukarest—nagyszebeni személyvonat katasztrófája Pietroaián

13 halottja, 38 sebesülte van a szerencsétlenségnek

Bucuresti, augusztus 14. Szombatról vasárnapra virradó hajnali 3 órakor a pietrosai állomáson borzalmas vasúti szerencsétlenség történt. A 2001-es számú bukaresti—sibiu személyvonat, amely Bukarestből szombaton éjszaka indult el és 16 kocsiból állott, Pietroasa állomáson kisklott az alábbi körülmények között: A vonatot az állomás második sínparjára irányították. Am az első váltón való áthaladás után a mozdony kisklott és ötven métert futott a sinek mellett. A szerencsétlenség felhorult. A szerelvény többi része pedig az első sínparra futott. A kisklás folytán a vonatból csatolt turnumagurelei szerelvény egy személykocsija és egy teherszekerrel teljesen porrázúzódtak. A szerencsétlenségnek 13 halottja és 38 sebesülte van, akik közül nyolc súlyos természetű. A sebesülteket a helyszínen első segélyben részesítették, majd a pitești Bratianu-kórházban és a katonai kórházban helyezték el. Reggel 7 óra 45 perckor a helyszínre érkeztek a forgalmi, vontatásiügyi és egészségügyi szolgálatok vezetői, később pedig Macovei, a CFR vezérigazgatója is, hogy intézkedjenek a továbbiakról és lefolytassák a vizsgálatot a kisklás ügyében. A forgalom a megrongálódott utvonalon miatt megszakadt és a 2001, 2002, 296, 1006, 104, 1092 és 101-es vonatok forgalmát átszállással kellett ideiglenesen lebonyolítani. A forgalmat vasárnap délelőtt fél 12 órakor állították újból helyre, amikor a 11-es számú Simplon vonat már átszállás nélkül folytathatta útját. Az ügyészség a 13 halálos áldozat eltemetésére megadta az engedélyt.

A kiküldött vizsgálóbizottság hétfőn délig még nem fejezte be munkálatait. Bizonyos technikai részletek várnak még megvilágításra. Az argesi ügyészség a következő halálos áldozatok azonosságát állapította meg: Ghinea Ion 27 éves Saecele községbeli, Anton R. Firea 19 éves Branesti-umcsel megyéből, Barbu Dumitru 25 éves Cucuresti-Teleorman, Dinu Florea 30 éves Putinei-Teleorman, Ionescu Dumitru 32 éves Bucuresti, Drusca Radu 32 éves Cucuresti-Teleorman-i lakos.

Egyelőre nem tudták kideríteni a következő halottak személyazonosságát: Egy 30 év körüli szőke asszonyt, egy 16 éves országór egyenruhát viselő leányt, egy 32 év körüli férfit, egy másik férfit, aki nál csupán Ilje névre szóló névjegyet találtak, egy 65 éves asszonyt, egy 14 éves országór egyenruhát viselő fiút és végül egy 30 év körüli férfit.

A ramadani összeütközés

Bucuresti, augusztus 14. Tegnap reggel vonatösszeütközés történt Ramadani pályaudvarán. Egy Bucuresti felől jövő benzintartály vagonokból álló szerelvény, amint beérkezett a pályaudvarra, összeütközött egy másik, mozdonyból és két üres áruszállító vagonból álló szerelvényvel. Bár a két szerelvény csak kis sebességgel haladt, több vagon kifordult a sinekről és kidöntötte a vonalmentén húzó telefonpóznát. Így a város és a kikötő között a telefonösszeköttetés hosszabb időre megszakadt. Ene Marin fékezőt, aki két ciszterna közé került, az összeütközés ereje halálra lapította. Mindkét mozdony megrongálódott, ugyszintén a benzintartályok is. A bevezett vizsgálat megállapította, hogy a karambolért Rontea Constantin forgalmista és Stefan Vacarescu vonatkezelő felelősek. Az államvasutak kára 800 ezer lej.

A Tzer-i ütközet évfordulóját ünneplik Jugoszláviában

Belgrád, augusztus 14. (Rador). Egész Jugoszlávia augusztus 17-én a Tzer-i ütközet évfordulóját ünnepli, ahol a szerb csapatok legnagyobb győzelmeiket aratták az osztrák-magyar hadsereg felett. „A szerb Verdun”-nek nevezett Tzerben az ünnepeket nagy fényvel fogják megtartani.

zelő felelősek. Az államvasutak kára 800 ezer lej.

Ujabb áldozatok

Bucuresti, augusztus 14. A pietrosai vasúti szerencsétlenség áldozatainak száma 65-re emelkedett. Az áldozatok között van: Oton Ganescu biharpüspöki várnagynak.

A mozdonyvezető mindkét lábát levágta a tolató mozdony

Buzau, augusztus 14. Borzalmas szerencsétlenség történt Buzau állomáson. Chivu Nicolae mozdonyvezető leesett egy tolató lokomotívról, amely mindkét lábát levágta. Reménytelen állapotban szállították kórházba.

Külön kivándorlási kongresszust hív össze a cionista szervezet?

Holnap nyílik meg Genfben a cionista világkongresszus

GENF, augusztus 14. (Rador.) A 21-ik Cionista Világkongresszus holnap, szerdán este 10 órakor nyílik meg 600 delegátus jelenlétében. A kongresszus hivatalosan lesz meghatározni a cionista mozgalomnak a brit kormány június 17-én közzétett Fehér Könyvével szemben támasztandó állásfoglalását.

A kongresszus végrehajtóbizottsága vasárnap ülést tartott Nahum Goldmann elnökletével és a zsidó kivándorlás kérdésével foglalkozott. Felmerült annak lehetősége, hogy esetleg külön kivándorlási konferenciát hívjanak össze.

Károly württembergi herceg a menekülteknek gyűjt Európa városaiban

Londonban nagy összegeket kapott a szerzetessé lett herceg

London, augusztus 14. Oriástermetű katolikus szerzetes járja be Európa nagyvárosait. Az imponástermetű, hatásteljes figura után megfordulnak a járőkelők.

A titokzatos szerzetes hol Párizsban, hol Berlinben, hol meg a Vatikánban, vagy Londonban jelenik meg. Az emberek azt hiszik, hogy valamilyen titkos megbízatás teljesítése viszi ország-országba.

A napokban Angliában tiúnt fel, ahol a Mary anyakirálynő székhelyén, a Marborough kastélyban látták. Levette kopasz fejéről a papi süveget és kihallgatásra jelentkezett. Azonnal fogadta a királyné. ezekkel a szavakkal:

— Hogy vagy kedves unokaöcsém?

A szerzetes mosolyogva felelt: — Felségsé asszony, én már csak Odo atya vagyok.

A mai Odo atya a háború előtt Károly-Sándor, württembergi herceg nevét viselte és közeli rokonságban áll az angol királyi családdal. A háború kitörésekor a német lovaság főhadnagya volt. Négy év múlva kilépett a hadseregből, lemondott címéről és minden vagyonát eladományozta, ő maga pedig visszavonult a beuronai kolostorba.

Most a németországi menekültek segélyezésére gyűjt. Londonban több személyiség fogadta kihallgatáson, akik nagy összegeket bocsátottak rendelkezésére.

A Kinghall—Göbbels szó-párbaj újabb fordulata

Kinghall lekötölte egy angol lapban Göbbels levelét és fel-szólította a német propagandaminisztert, hogy kövesse példáját

London, augusztus 14. A Kinghall-ügynek újabb érdekes fordulata van, amely az angol közvéleményt ismét élesen foglalkoztatja és amelynek — éppúgy mint Kinghall eddigi tevékenységeinek — élénk visszhangja lesz az egész világban.

Ismeretes, hogy Göbbels német propagandauügyi miniszter válaszképpen Kinghall ama lépésére, hogy magánlevelekben igyekezett felvilágosítani a német polgárok ezreit az európai helyzetről és a fenyegető háború veszedelméről, ugyancsak magánlevelek tizezreit küldte el postán angol polgárokhoz. Göbbels ezekben a levelekben élesen kirohant Kinghall ellen és azzal vádolta őt, hogy leveleinek nem volt más célja, mint Németország vezérének befekettítése a német nép előtt. Göbbels azzal fejezte be leveleit, hogy kíváncsi, vajjon lesz-e bátorsága Kinghallnak nyilvánosságra hozni az ő levelét.

Kinghall most válaszképpen a Daily Express című nagy angol lap szombati számában szösz szerint lekötölte Göbbels levelét, amelyhez egy negyedik „Kinghall-level” formájában közölte a maga válaszát. A negyedik Kinghall-level teljes szövege nek még nem vagyunk birtokában, de an-

nál érdekesebb az az utóirat, amelyet Göbbels leveléhez fűzött és amelyet a londoni rádió is közölt szombat esti leadásában.

Kinghall kiegészítő utóirata így hangzik:

— Ön Göbbels ur, egy hatalmas államnak korlátlan propaganda eszközökkel rendelkező minisztere, szerény személyemet zavartkeltő egyének méltóztatott nevezni, aki felvilágosító tevékenységemmel a „békét veszélyeztettem”. Sőt ön azt is állította, hogy nem lesz merszem az ön válaszelevelét Angliában nyilvánosságra hozni és az angol tömegek körében terjeszteni, mert akkor napvilágra kerülne a sötét intencióim és koholmányaim.

Nos miniszter ur, én ezen a helyen nyilvánosságra hoztam az ön levelének teljes szövegét, amelyhez egyetlen megjegyzést bátorodom fűzni:

Minálunk, Angliában tökéletes a sajtószabadság. Ez azt jelenti, hogy minden vállalat független, azt közli le, amit akar, szabadon adminisztrálja ügyeit. Semmilyen kormány ellenőrzése alatt nem áll. Senki nem adhat direktívákat arra vonatkozólag, hogy mit szabad és mit nem sza-

bad, vagy mit köteles megírnia. Így tehát én csak annak árán közölhettem le itt az ön üzenetét, hogy szerény eszközeim ellenére is nehéz anyagi áldozatokat hoztam ezért. Jelentős pénzüsszeget fizettem ezért a lapvállalatnak, amely máskülönben nem volt hajlandó helyet adni az ön prózájának. Megtettem ezt mégis, hogy megcáfoljam az ön szavait és hogy az igazságot szolgáljam.

Biztosíthatom ugyanakkor, hogy az én negyedik válaszelevelém, amit itt lekötök, az ön minden retorziói, cenzurája, sugárátvilágítása és roppant ellenőrző eszközei ellenére, már eljutott a német nép kezei közé.

Végül még egy csekély kéréssem lenne önhöz a kölcsönösség alapján: Tekintettel arra, hogy önnek ingyenes és parancsára hallgató sajtó áll rendelkezésére, hálás lennék önnek és az igazságnak, sem lehetne kiválóbb szolgálatot, mintha hozzám hasonlóan, ön is lekötöztetné a német sajtóban leveletem — ha merné.”

A LARES repülő-járatának menetrendje és tarifája:

A LARES repülőjárata naponta indul Bucurestibe, háromszor hetenként Aradra, Szatmárra és Cernăuțiába. Clujról indul Bucurestibe reggel 8 órakor, érkezik fél 10 órakor, visszaindul Bucurestiből 16.45 órakor, érkezik Clujra 18.15 órakor. Szatmárra indul 18.25 órakor, érkezik 19.15 órakor. Szatmárról indul vissza Clujra 7 órakor, érkezik 7.50 órakor. Az Arad—Cluj—Cernăuți járat menetrendje a következő: Aradról indul 15.25 órakor, Clujra érkezik 16.30 órakor, Clujról indul 16.40 órakor, Cernăuțiába érkezik 18.05 órakor. Visszafelé Cernăuțiából indul 8.25 órakor, Clujra érkezik 9.50 órakor, Clujról indul 10 órakor, Aradra érkezik 11.05 órakor. A jegyek árai: Cluj—Bucuresti Lei 1250, tour-retour Lei 2250, Cluj—Arad 850, tour-retour 1530, Cluj—Cernăuți 1000, tour-retour 1800, Cluj—Satu Mare 680, tour-retour 1224 lej.

Pella hágai előadása a romániai jogrendszeréről

Hága, augusztus 14. (Rador). V. V. Pella professzor tegnap nyitotta meg előadássorozatát a hágai nemzetközi jogakadémián, amelyet a Carnegie-alapítvány támogatásával hoztak létre. Előadása bevezetésében, amely a romániai jogrendszert elemelte. Pella professzor ismertette azokat a nagy törvényhozási alkotásokat, amiket Öfelsége II. Károly király pártfogása alatt valóstított meg. Pella jogi felfogásának eredeti volta mély hatást tett a holland jogászokra és a hallgatóság soraiban elhelyezkedett diploma-tákra. z

A Mendelssohn-bankház moratórium-kérése

Amszterdam, augusztus 14. (Rador). Hivatalosan jelentik, hogy a törvényszék ma délelőtt tárgyalta a Mendelssohn bank azon kérését, hogy nyújtsanak számára bizonyos határidőt, amelyen belül eleget tesz fizetési kötelezettségeinek. Valószínű, hogy a törvényszék helyt ad a kérésnek és ellenőrzőbizottságot küld ki.

Románia hadbalépésének évfordulója

Bucuresti, augusztus 14. A Semmalul írja: Ma van 23 esztendeje annak, hogy Románia belépett a világháborúba. Románia háborúja nem volt hódító hadjárat. A mi harcunknak egyetlen célja történelmi jogaink érvényesítése és az idegen járom alatt snylő testvéreink felszabadítása volt. 1916-ban Románia csak Ausztria—Magyarországnak üzent hadat. Hatalmas véraldozataink árán nem jutottunk egyetlen rög idegen földhöz. Soha nem kértünk és nem fogunk kérti ilyet. Am ami birtokunkká vált, azt készek vagyunk akkor is megvédeni, ha ezért újból meg kell hoznunk az 1916—1918-es véraldozatot.

SPORT

Öt országos rekord Kolozsváron az ifjúsági atlétikai bajnokság első napján

Csaj, augusztus 14. Az országos ifjúsági atlétikai bajnokságok első napján öt új országos rekord született. Ezek közül messze legmagasabb Scovaru (UDR) háromszáz méteres síkfutó rekordja, ami a nap legszebb eredménye volt. A resinai versenyző az utolsó száz métert 12 másodperc alatt futotta meg, akiknek nyomában a második és harmadik helyezettek is a régi rekordon belül futottak. A 400 méteres síkfutásban (Venus) 52.2, míg a 800 méteres síkfutásban Talmaciu (Vif. Dacia) 2.04.2 mp. idővel futott új országos rekordot. A kalapácvetésben Popescu (Vif. Dacia) 31.73-at dobott. A Venus 4x100-as staféta csapata beállította az országos rekordot 44.4 mp.-vel.

A vasárnapi részletes eredmények a következők:

100 m síkfutás döntő: 1. Coracu Soimii 11.3, 2. Cristea Venus 11.4, 3. Rosu UDR 11.5.

110 m gátfutás döntő: 1. Kiss Esta Sun 17.6, 2. Györy AAC 18.9, 3. Nacsu Rapid 20.8.

Magasugrás: 1. Czukor KAC 165, 2. Ludu Venus 165, 3. Grandpierre SSG 165 cm.

Súlydobás: 1. Faleoianu Venus 12.37, 2.

Forgács Rékás 12.08, 3. Schuller SSG 11.84.

800 m síkfutás: 1. Talmaciu Vif. Dacia 2.04.2 (országos rekord), 2. Acşay UDR 2.06, 3. Cont Venus 2.06.8.

Diszkoszdobás: 1. Popescu Vif. Dacia 38.09, 2. Rădăşanu Soimii 38. m. 3. Forgács Rékás 35.77.

3000 m síkfutás döntő: Scovaru UDR 9.35.8 (országos rekord), 2. Schadt SSG 9.38.1, 3. Lisszai SSG 9.38.2.

400 m síkfutás döntő: 1. Ludu Venus 52.2 (országos rekord), 2. Acşay UDR 53.5, 3. Mărutu Venus 54.4.

Rúdugrás: 1. Neumann Rapid 350 cm, 2. Br. Bánffy KAC 330 cm, 3. Czukor KAC 330 cm.

Távolugrás: 1. Moinea Soimii 673 cm, 2. Coracu Soimii 6.68 cm, 3. Jonescu Venus 6.65 cm.

Kalapácvetés: 1. Popescu Vif. Dacia 31.73 (országos rekord), 2. Forgács Rékás 26.76, 3. Lénárt Electrica 26.17.

4x100 m váltó döntő: 1. Venus 44.4 (országos rekord) beállítva, 2. Soimi 44.9, 3. UDR 47 mp.

A versenyeket ma folytatják.

A nyári szünet után megkezdődött az „őszi” labdarúgó szezon

Temesváron Makkabi (Oradea) – Kadima futballtalálkozó volt

Csaj, augusztus 14. (Az Uj Kelet tud.) Négy hetes nyári szünet után vasárnap erdélyszerte megindult a futballsport üzeme. Jórészt minden erdélyi városban voltak egyelőre barátságos jellelű futballmérkőzések. Az egyre fejlődő erdélyi zsidó sportéletnek érdekes eseménye volt a temesvári Kadima és a nagyváradi Makkabi közötti futballmérkőzés, amely Temesváron zajlott le.

A vasárnap futballsportjának eseményeiről a következő tudósításaink számolnak be:

Victoria – KAC 6:2 (2:1)

Csaj, augusztus 14. A városi sporttelepen közel 1000 néző előtt játszották a mérkőzést. A Victoria fiataljai szép játék után megérdemelten győzték le 6:2 arányban a Nistorral és Cociuban I-el megerősített KAC-ot, amely a második félidőben összeroppant. Góllövők: Cornea (2), Bocor (2), Moldovan és Muresan 11-esből. A KAC góljait Orosz és Tunyoghy lőtték.

Kadima – Makkabi 5:1 (3:1)

Timisoara, augusztus 14. Ünnepléses külsőségek között találkozott a két zsidó sportegyesület futballcsapata. A mérkőzés előtt több üdvözlőbeszéd hangzott el, amelyek során a csapatok vezetői emlékezésül cseréltek. Az üdvözlések után került sor a mérkőzésre, amelyet a Kadima csapat nyert 5:1 (3:1) arányban.

A Sportul Studentesc szombaton és vasárnap Brassóban játszott. Első nap az Astra ellen győzött 2:1-re, de vasárnap vereséget szenvedett az ACFR-től 2:1 arányban.

A Ripensia szombaton Lonyában 3:0-ra győzött a CS Lonea ellen, míg vasárnap Petroşenyiban a Jiul ellen 0:0 arányban eldöntetlenül játszott.

Aranygyőreszen az FC Carpați 2:0 (0:0) arányban győzött Szőke és Oprea góljaival a Sodronyipar ellen.

Ardon az AMTE az ATE ellen 5:1 (4:0) arányban győzött. Góllövők: Perneky (2), Léb (2), Silvac, illetve Barbu.

KÜLFÖLD

A Maina melletti Frankfurtran a német Harbig világrekordot állított fel a 400 m síkfutásban 46 mp idővel. A régi rekordot Williams USA tartotta. Ideje 46.1 volt.

A Hungária Varsóban 3:0 (1:0) arányban győzött a Polonia ellen.

A Képest Marseilleben az Ol. Marseille ellen 4:4 (2:2) arányban döntetlenül játszott.

Pozsonyban a szlovák válogatott a lembergi Pogon ellen 4:0 (3:0) arányban győzött.

Ljubljánban a város válogatottja 5:0 (2:0) arányban győzött Zagráb válogatottja ellen.

Ma, kedden délután 5 órakor a kolozsvári városi sporttelepen Victoria – Echo barátságos futballmérkőzés lesz.

Az országos uszó- és vízpoló bajnokságok

kat augusztus 18, 19 és 20-án Bucurestiben tartják.

A kolozsvári Soimii Carpailor teniszszakosztálya a Regele Carol stadionban rendezi házi teniszversenyét. A verseny már megkezdődött.

A temesvári Kadima teniszcsapata Lupényban újabb sikert könyvelt el a Minerul elleni 5:0-ás Camarasescu-kupa győzelmével. Ilyenformán a Kadima már biztos résztvevője az erdélyi régió döntő küzdelmeinek.

A Haggibbor hírei: Az Uszó-Makkabiada ügyében a szakosztály összes uszó és vízpoló tagjai kérték, hogy a ma este 8-kor tartandó értekezleten feltétlenül jelenjenek meg az egyesület irodájában. — A Tenisz-Makkabiadára, Szegetre csütörtök reggel indul a Haggibbor gárdája. Kísérőket kedvezményes áron visz magával a szakosztály. Jelejteknél szerda délig az egyesület irodájában, Str. Memorandului 13.

Dr. Virgil Economu az új szövetségi kapitány

Bucuresti, augusztus 14. A labdarúgó szövetség tanácsa Gabriel Marinescu tábornok elnöklete mellett ülést tartott, ahol kinevezték az új román szövetségi kapitányt Dr. Virgil Economu személyében, aki egyben a nemzeti edzőiskola igazgatója is lesz.

Budapestre hívják a román válogatottat

Bucuresti, augusztus 14. A magyar válogatott futballcsapat augusztus 27-én Varsóban a lengyelek ellen játszik. Előzőleg augusztus 20-án a magyar válogatott nagy próbamérkőzést tart és erre az alkalomra meghívták Belgrád válogatottját. A jugoszlávok azonban nem fogadták el a meghívást. Erre a magyar labdarúgó szövetség főtákará érintkezésbe lépett Bucurestivel, ahol telefonon arra kérték Luchidet, hogy nem-e tudná a román válogatottat augusztus 20-ra Budapestre küldeni. A román főtákará válasza elutasító volt, miután az összes A) ligás csapatok csak a jövő hét végén kezdik meg őszi előkészületeiket és így nincs lehetőség a magyar kérés teljesítésére.

Könyvtársadalmi munkákat készítenek és olcsón készítenek a

GLORIA

könyvtársadalmi

Tulajdonos: MARIE LAZAR.

OLUJ. Piaţa Unirii 8.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláshirdetések, üdülöhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közölünk. Jelígen levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Anyarozót legmagasabb áron vásárol VESTA vegyigyár Oradea, Piaţa Iosia.

Megnyit P. Unirii 10 (udvarban) „MerinoTex” szövetáruház. Valódi angol mintájú, tiszta gyapjú „Homespun” sportzövetek gyári áron kaphatók.

Fűzős, ki nagyobb szalon vezetését önállóan vállalja, állást keres, esetleg jólmenő szalonba betársulna. Azonnali választ „Gyakorlott” jelígre a kiadóba.

Kozmetikus, ki úgy a kozmetikában, mint mindenemü preparatumok készítésében teljes jártassággal bír, állást keres, esetleg kozmetikai intézetbe betársulna. Választ „Diplomás” jelígre a kiadói hivatalba.

Eladom Czur-Salom „A” jelzésű parcellát képzőművészettér annak, aki érte legtöbbet ajánl. Ármegjelöléssel ellátott ajánlatok: József Árpád, Brasov, I. G. Duca 119.

ספר תורה

צו פרקיפיען אין גוטען צושטאנד, מספר מומחה ויר"ש שעהן כתב, גרויסע אותיות ווי העמודים, ס' שטיין פרימא פארמעט, לענגע 60 צטט. אנפראגן בייא „או קעלעט” קלוזש.

Aurora az egyedüli szatmári ortodox rabbinátus felügyelete mellett gyártott ételolaj, amely szagtalan és iztelen. Kérje minden jobb fűszerüzletben.

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő gőzgép, szeptember végéig üzemben megtekinthető. Cim: Léb Iosif Osorhei p. Olpret. Jud. Somes.

Zsidó urleány elemi iskolai és alsó osztályú liceumi gyermekbernegetés és nevelését vállalja, vidéken is. „Perfekt román” címre küldött ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja.

Különbejárati két csinosan burtozott szoba 1–1 személy részére, kertés házban, azonnal kiadó. Érdeklődni: Str. Biserica Ortodoxă 3.

Keresek azonnali felvételre nyersbőr szakmában munkást, aki igen jól érti a nyersbőr szakmát és öntlen legyen. Fizetés megegyezés szerint. Cim: Samuel Feig, Vulcan.

Stabil gőzgép 80 HP magas-alacsony nyomású kondenzátoros, vezérműves, Láng Budapest 1910 gyártmányu, elsőrendű állapotban eladó. Jelenleg üzemben megtekinthető. Ugyanott eladó Generator AEG 52 Ewamp. 110 volt, 42 periódus, 850 ford. Sineket veszek Tip. 5.5. 11 kg-ig. S. Kálmán Timisoara, Str. Fröbl 2. Telefon 10:65.

Egy diáklány teljes ellátását vállalja zsidó uricsalád. Telefon 29-15.

8–80-as kötőgépet megvételre keresek, Gottlieb Oradea, Str. Uzine Electrica No. 9.

Palesztinai „Corona” beretvapenge olcsó és tartós. Kérje minden szaküzletben.

Üzlethezrendezés eladó. Szenes, Str. Goldis 2. Telefon 30-31.

250,000 lej készpénzgaranciával rendelkező textiles szakmában utazói állást keres. Uj Kelet fiökkiadói hivatala Satumare, Teofil Dragos 14.

Állami tanár előkészít garanciával latin, francia, angol és német nyelvre. Érdeklődni: Szigeti, Str. Iorga 2.

Oradean uricsaládna diáklány gondos ellátást kaphat. Zongora, nyelvek. „Globus”, Str. Cagalniceanu 8.

Nagy gyakorlattal bíró ומלמד כלב család metsző, aki három ort. rabbitól bizonyítványaj rendelkezik, bármilyen hitközségi állást elvállal. Lelépést fizetek. Szober Jacob sakter Târnăușu, jud. Bihor.

Fűszerkereskedőség, aki vidéki nagyobb üzletben felmondatlan állásban van, családi okok miatt Clujon keres állást. „Szorgalmas” jelígre a kiadóba.

Esküvőket, eljegyzéseket olcsón vállalom. megfelelő helyiséggel rendelkezem. Esküvőre olcsó ttoratkát, kuglereket készítek, meghívásra házhoz és vidékre is megyek. Adlerné, Str. Gen. Gherescu, Dr. Elekes mellett.

Jólmeg pékség garantált egzisztenciával szeptember 1-re kiadó. Rosenberger Dávid, Medias.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Ma nagy premier! A szezon meglepetése! Szenzációs kettős műsor: I. Shirley Temple, a világ kedvencének legújabb slágerfilmje! Shirley megmenti Amerikát. II. Sóbányák rabjai. Victor Mac Laglen és Peter Lorre világlímje és a legújabb Metro hiraad. Minden előadason fellép Shirley európai riválisa, Gerő Borcsa, a magyar színpadok délegetett csodagyermeké. Előadások: 3, 6 és 10 órakor.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, augusztus 15.

Bucuresti, 8.30: Hanglemek, torna, étrend. 12: Hanglemek. 13: Időjelzés. 13.05: Costica Tandin zenekara. 14.10: Hírek. 14.30: Costica Tandin zenekara. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Hanglemek. 19.40: A Duna és a Rajna, hanglemek. 20: Felolvasás. 20.15: Popescu Eugen énekel. 20.35: Smaranda Atanasoff zongorázik. 21: Rodica Bujor és Al. Grozuta énekel. 21.43: Lucian Galperini hangversenye. 22: Hírek, sport-hírek. 22.15: Tánclemek. 22.30: Román hanglemek. 23: Hírek. 23.15: Vasile Julia zenekara, Rodica Bujor énekszámával. — 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 9: Hanglemek. 9.45: Hírek. 13.30: Tézene. 14.10: Marc Twain humorok. 15: Operettrészletek hanglemekről. 16.30: Hangverseny. 17.30: Cigányzene. 19.10: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.55: Tesserai Nóra erdélyi verseket szaval. 21.25: Puccini Turandot című dalművének közvetítése Szegedről. 22: Hírek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

A zsidó tan

Az erdélyi és bánlete f. hó 20-án Timi közgyűlést. A alapszabálybeli előír okokból indokolt és azonban elemi szülök iskolák tanítói és tan megtanácskoznak a nyek mélyen belenyűt tébe. Elfogultan e hogy nem közhely védelmi eszköz álk megértésen, tudató kulturát terjeszt. At hogy a zsidó iskolai, igazi hivatását telj szólva ez pedig anny za a harmóniát, a terv előírta tananyag te kulturszükséglet. Nem fér kétség a tanterv precíz végly lessége minden isko kolának is. Es éppe öntettségét az a zása nem is képez Annál inkább problé kulturszükséglet. P szempontból, hogy a mennyisége és min is eltérőek a véleme elmult 20 évben ige ritikán szakértők és kérdés a mai viszo rüsdött annyira, h amelyen pártállású emberek, hanem e lence zsidó kultursz

A forogtatás ide zsidóság számára n nem pozitív bizonyo és a zsidó tudomán mára hatalmas erő jobban felvertező szemben, amelyek elválasztanak egyj emeljük magunkba bertől eredő, tehát egyetemes emberisé nak idején a tulny megállni tudtak a a lángelőkű költő nem ugyanúgy a állani az élet sodr tákat olvasva az es lő erejétől kimeleg a lét világa? A z vérbéli héber tant san és rendszeresen lyen haladva a zsi diumok lehetséges retete beleoltható.

Ahogy álláspo nevelés alapjai tar céltudatos zsidó is kívül rakhatók le. zódásunk, hogy e hirdető átrétegező az iskolán belül b geződési processu nőtteknek heveny tár kézműveseké. cesszus a fiatalis szeretetbe való t a legzsengőbb kor iskolában kezdend gyűlés tárgyordo ri nevelés kérdése.

Az általános je fog esni szükebb, vagyis az oktató sáról. Nem sére van szó, hanem e séről, mely komo get ad a fenntar. Azt a nagy kérdé lük szervezeti vá t. i. a nyugdíjke gedésre meg kell régi tanítói és t esetleg ellátatlan tatók, mint u. n. az ifjakat attól, nekivágjanak, a szerzése jelent. z zsidó iskolák nag nagyobb nehézség Ezt előrelátva képzés felszinen a zsidó hitközség ti rítusu hitközs nyező lépéseket t orth. hitközségek eddigi rezervált mozgalomhoz, a bat megtartását, a jellege miatt kell, hogy legye dést alapos víz ban a reménybe

A zsidó tanítóegyesület közgyűlése

Az erdélyi és bánati tanítástudományi egyesületek f. hó 20-án Timisoarán fogja megtartani közgyűlését. A közgyűlés megtartása alapszabálybeli előírások miatt, tehát formai okokból indokolt és szükséges. Ezen felül azonban elemi szükséglet az, hogy a zsidó iskolák tanítói és tanárai összegyűljenek és megbeszéljék a közgyűlésen a zsidóság mai életében mélyen belenyúló és zsidóságra ma ismét, hogy nem közhely többé, hogy az iskola ön-

részt megfelelő javaslatokat tennie, másrészt pedig az itteni zsidóságot közös akcióra hangolnia. A közgyűlés munkaanyaga tehát széleskörű és pedagógusokhoz méltó. Remélem, hogy a közgyűlés mindvégig méltóságteljesen és hasznosan fog lefolyni, határozataival hozzájárulva ahhoz, hogy a zsidó iskolarend-

szert hivatása magaslatán legyen, szervezen belekapcsolódva a regeneráló zsidó élet útjára. Tanácskozásaink lebegjen a biblia szellemében, az alkotás szeretetében és az emberi eszmék tisztá képe, hogy hasznos munkát végezzünk mind a közösség, mind a magunk szempontjából.

Márton Juda.

KÖZGAZDASÁG

A harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyeket augusztus második felében adják ki

Bucuresti, augusztus 14. A Külkereskedelmi és Irányítói Igazgatóságon a napokban állították össze a harmadik évnegyedre szóló importkérések táblázatát és azonnal megkezdték az importengedélyek kiállítását. Mivel a Banca Naționala által közölt devizadisponibilitás — főleg az erős valutákból — nem felel meg a kívánalmaknak, az importkötések megállapításánál most is ez a legnagyobb probléma. A Külkereskedelmi és Irányítói Igazgatóság elsősorban a hadianyaggyárok nélkülözhetetlen nyersanyagimportjának biztosítására akarja felhasználni a rendelkezésre álló erősdevizamegnységet és csak azután adnak engedélyt más anyagok importjára.

A harmadik évnegyedre szóló behozatali kvóták megállapításával egyidejűleg vizsgálják át az új kvótára és kvótaemelésekre vonatkozó kéréseket is. Az importörök több, mint háromszáz kvótaemelési kérelmet adtak be. Ertesítések szerint a behozatali kvóták megállapítása még e héten megtörténik és a formálisok elintézése után a behozatali engedélyeket valószínűleg augusztus második felében adják ki. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően először az iparvállalatok nyersanyag behozatali engedélyt adják ki és csak azután kerül sor a kereskedők készáru behozatalára vonatkozó engedélyek kiadására.

A puhafatermelők felemelték az árakat

Arad, augusztus 14. Az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete országos mozzalmat indított annak érdekében, hogy az egyezményes fatermelők a fenyőfűrészáru egységárait ne ab rendeltetési állomás, hanem ab feladóállomás állapítsák meg. Az ármegeállapításnak ez a módja jelentős megtakarítást jelentene a fakereskedők részére, mert ebben az esetben nem kellene a forgalmiadót és a számlabetétet a vasuti fuvarért is megfizetni. A jelenlegi árakban ugyanis a vasuti fuvar is benne van. Az így előálló különbözet egy vagonnál 5—6000 lej és egy középforgalmu detail-fatelepnél évi 25—30 ezer lej tesz ki, amit a fakereskedők megtakaríthatnának. A fatermelőkhöz intézett átiratában az egyesület utal arra, hogy a forgalmiadó- és a bélyegtörvény nem követeli meg az áru árának ab rendeltetési állomás szerinti megállapítását, így tehát, ha a vállalatok teljesítik a kereskedők kérését, kihágást nem követnek el, ugyanakkor azonban jelentős megtakarításhoz jutnak a kereskedőket. A fatermelő vállalatok egyrésze elvben már hozzájárult a kartellárak ilymódon való módosításához és ezt a kérdést

egyik legközelebbi ülésén teljes részletességgel letárgyalja az UGR faosztálya. Ugyancsak ezzel a kérdéssel foglalkozik majd az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete az augusztus 27-re, Aradra összehívott választmányi ülésén is. Az egyesület vezetője ugyanis ezt a kérdést mindaddig napirenden akarja tartani, amíg az a detail-fakereskedők érdekeinek megfelelően meg nem oldódik. Itt emlékeztünk meg róla, hogy az egyezményes fatermelők július 31-iki hatályú újabb áremelést hajtottak végre a fűrészárakban. Az új fenyőfűrészárak 24 milliméteres alapon, aradi paritásában, a következők: IV. osztályú lucfenyő 2430 lej, V. osztályú lucfenyő 2080 lej, sulyáru 1780, láda-deszka 1730 lej, gyalut ár 2480 lej, V. osztálymentes rövidáru 2—2.75 méterig terjedő hosszban 2180 lej, rövid sulyáru 1330, hosszú léce 1980, zárlece 1980 lej köbméterenként.

Az újabb áremeléseket a termelők a külföldi nagy kereslettel és a világpiacon árnak növekedésében beállott emelésével indokolták. Mint annakidején jelentettük, a termelők júliusban a fentini kívül egy áremelést már végrehajtottak.

A kormány fokozni akarja a takarmánytermelést

Bucuresti, augusztus 14. A földművelésügyi minisztérium fontos rendelkezéseket adott ki a legelők értékesítése ügyében. Az egyik rendelkezés például előírja, hogy az ésszerű és gazdaságos kihasználás érdekében a legelőhelyeket harmadrésben tavalyi takarmánynövényekkel kell bevetni és csak a többi területre engedélyzik rá az állatokat. Különösen azokat a közlegelő területeket vonják a miniszteri rendelkezés alá, ahol nagy területeket vontak el minden megművelés alól annak a kedvéért, hogy az állatállomány részére gyenge és véletlenre bízott takarmányozási lehetőséget nyújtsanak. De a többi községben is a mezőgazdasági kamarák traktorjai a lakosság rendelkezésére fognak állni, hogy felszántásuk a

legelő egyrészt. A rendelet szerint minden legelőből legalább tíz hektári területet kell felszántani és bülkőnnyel bevetni. Ennek az intézkedésnek a végrehajtása azt jelenti, hogy jövő tavasszal kétszerannyi takarmánytermes lesz az országnak, mint most. Ezen a révén a falusi gazdálkodók kétszeresére emelhetik az állattenyésztésüket is, amely pedig sor kerülhet a fajnemelésre is, amit a multhan nem lehetett végrehajtani, mint ahogy a takarmánykivitelre sem lehetett gondolni a legelők ésszerű kihasználása nélkül. Valóságos pazarlás folyt a multhan a legelőkkel, mert rendkívül nagy területeket hagytak parlagon és legfeljebb arra használták, hogy néhány állatot tartsanak rajtuk a falusi gazdák. Ugyanakkor voltak közlegelők, ahol nem volt elég legelő és ilyen helyeken maga az állam támogatta az erdők kiirtását legelő céljaira, ami oda vezetett, hogy a hegyek megkopárosodtak és az esők lehordták a mészkövet a völgyekbe, ahol a jó termőföldet is tönkretették, viszont legtöbbször a legelő kérdését sem oldották meg ezzel, mert az irtásokon fü helyett csak bozót nőtt ki.

A Sinaiban megkezdett román-magyar külkereskedelmi tárgyalásokat e héten Budapesten folytatják. A Sinaiban megkezdett román-magyar külkereskedelmi tárgyalásokat felfüggesztették és (a hivatalos kommuniké szerint) a tárgyalásokat e héten Budapesten folytatják. A tárgyalásokon egyrészt a befagyott román követelések rendezése, másrészt pedig az erősen lezártított tűzfakvóták okoztak nehézségeket, amelyek miatt mindkét delegáció kormányától kért újabb utasításokat.

A SZIFILISZ nem gyógyíthatatlan betegség. Kezelhető diszkrétan az új külföldi tudományos alapon készített „ARONGYL” pasztillákkal. Az egészségügyi miniszterium által engedélyezve. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogériákban, vagy utánvétellel 450.— lejért dr. C. Gucl gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 33. (Frascați-palota). Felvilágosító brosurát ingyen küld diszkrét módon „NIFAR” Str. Maria Rosetti Nr. 47.

Élőállatexportunk júliusban. A hivatalos statisztikák szerint júliusban Németországba és Franciaországba — Kurticson keresztül — 171 vágólovat és 13.176 darab sertést exportáltunk. Biharpuspökön keresztül a cseh és morva protektorátus területére 760 darab sertés ment. Oráseinin keresztül Németországba 1516 darab sertést és 42.960 darab tyukot exportáltunk. Constantinán keresztül Palesztinába és Görögországba 1501 darab ökröt, 5177 juhot és 47.274 darab szárnyast exportáltunk.

235.000 lej egy kilogramm szinarany bevételei ára. A kormány rendeletet adott ki, amely szerint a Banca Naționala a szinarany kilogrammonként 153.333.33 lej hivatalos ár mellett 81.666.67 lej prémiumot is fizet a beszolgáltatót aranyért, vagyis egy kilogramm szinaranyért az eladó összesen 235.000 lejt kap.

Új középértékek. A Hivatalos Lap augusztus 11. száma közli a pénzügyminiszter rendeletét, amelyben a vámtarifá 960 cikkének a) és b), valamint a 961 cikkének a) és b) bekezdésében felsorolt áruk középértékét felemelte. Az emelés augusztus 12-én lépett életbe.

Zürichi árfolyamok (augusztus 14.): Márka 177.70, holland forint 237.20, dollár 443.18, font 20.745, francia frank 11.74, olasz lira 23.30, szlovákkorona 15.175, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.40, belgas 75.30.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Table with exchange rates for various currencies including Dollar, forint, palestina font, holland forint, svájci frank, francia frank, marka, pengő, csekkorona, and szlovákkorona.

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra — 1500 lej, font más államok áruira — 1215 „, font angol gyarmatok áruira — 1210 „

Véres családi háborúság a fagyalt-sátorban. Véres családi verekedés ügyében folytat vizsgálatot a III. kerületi rendőrség. Epure Ilés, Dragalina ucca 88. szám alatt lakó piaci fagyaltárust reggel 8 óra tájban, amikor megjelent a Mihai Viteazul téren levő sátránál valami szóváltás következtében egy hatalmas laskanyujtóval agyba-főbe ütötte. A megvert 62 éves férfi az ütések következtében fején hatalmas daganatot, arcan pedig súlyos zúzódásokat szenvedett. A közelben őrszolgálatot teljesítő piaci rendőrök a verekedőket bekisérték a III. kerületi rendőrségre, ahol megkezdődtek a kihallgatások. Ennek során megállapítást nyert, hogy a veszekedés abból keletkezett, hogy Epure piaci sátra külön költözött feleségének nevére szerepel és így az asszony a tulajdonjogot magának követeli. Ennek alapján a 32 éves asszony ma reggel korábban elment a sátorba és amikor férje is megjelent ott, állítólag el akarta őt onnan távolítani. A fiatal asszony a kihallgatást végző tisztviselő előtt bevallotta, hogy megütötte férjét, de azt hozta fel indokul, hogy nem ő a hibás és egyébként is már volt közöttük hasonló családi ellentét.

AGUSZTUS 15. BEK helyek és fürdők... magas-alacsony... Szenes, Str. Goldi... Szorgal...

MUSORA:

vezőn meglepetése! musora: I. Shirley... 13: Időjelzés. 13.05: 14.10: Hírek. 14.30: 15.10: Időszéri... 19.40: Anglemezek. 20: Fel... 21: Rodica... 22: Hírek, sport... 23.15: Vasile Julea... angol nyelven.

MUSOR

mezek, torna, ét... 22: Hírek, sport... 23.15: Vasile Julea... angol nyelven.

ANTON ROSENZWEIG CLUJ, Piața Mihai Viteazul 37—38. Telefon: 27-22. Buchhandlung. Fondat-Gegründet 1890. Librărie evrească Héber könyv, gyapju-, és selyemtaleszek, valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése.

UJ-KELET *Legújabb hírek*

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Newyork, augusztus 14. Lord Baldwin tegnap ideérkezett, hogy résztvegyen a Columbia-egyetemnek a „demokratikus nevelés” terjesztése érdekében összehívott kongresszusán. Baldwin kijelentette az újságíróknak, hogy a béke egyetlen embertől, Hitler kancellártól függ. A brit nép utálja a háborút, de sok idő kellett ahhoz, hogy rájőjjön, hogy mások nem osztják ezt a felfogást. Amióta megértette, milyen a totális politika értelme, a brit nép elhatározta, hogy ha kihívják, elfogadja a kihívást. — jelentette ki Baldwin.

Churchill meglátogatja a francia erődítéseket

LONDON, augusztus 14. Gamelin tábornok francia vezérkari főnök meghívta Winston Churchillt, hogy látogassa meg a Franciaország keleti határán lévő erődítmenyeket. A németellenes magatartásáról ismert angol politikus elfogadta Gamelin meghívását és már utban is van Franciaország felé. Churchill néhány héig marad Franciaországban, amely idő alatt meglátogatja az összes keleti helyőrségeket. Hír szerint Franciaország nagy barátja előadásokat fog tartani a francia bizalmasok a nemzetközi helyzetről és az angol-francia szövetségről.

Csáky gróf németországi utja

München, augusztus 14. Gróf Csáky István magyar külügyminiszter Münchenbe érkezett, majd folytatta útját Tergenseebe, ahol Frick birodalmi belügyminiszter vendége lesz. Magyarország berlini követe ebből az alkalomból szintén Münchenbe érkezett.

Halifax Londonban

London, augusztus 14. Lord Halifax külügyminiszter hétfőn Londonba érkezett, hogy áttanulmányozza a nemzetközi politikai helyzettről érkezett legújabb jelentéseket. Halifax külügyminiszter hétfőn a török nagykövet látogatását fogadta.

Hamilton Fisch nem tart a háborútól

Newyork, augusztus 14. A Newyork Times berlini tudósítója vasárnap beszélgetést folytatott Hamilton Fish amerikai kongresszusi képviselővel, aki az Interparlamentáris Unió oslói kongresszusán fogja képviselni az Egyesült Államokat.

— Az amerikai kormány több tagjának az a véleménye — mondotta Fish képviselő —, hogy az európai háború néhány héten belül kitörhet. Nekem más a véleményem, különben nem hoztam volna magammal családomat is.

A továbbiak során kijelentette az amerikai képviselő, hogy több európai országban valószínű háborús pszichózis észlelt. A danzigi kérdéssel kapcsolatban annak a véleményének adott kifejezést, hogy a danzigi kérdést fegyverek nélkül kell megoldani és hogy az Egyesült Államoknak távol kell tartaniuk magukat az európai viszályoktól.

Gayda harcias cáfolata

Róma, augusztus 14. A német távirati iroda — az olaszok békeakarataival kapcsolatos híradásokkal szemben — hangsúlyozza, hogy Róma és Berlin között száz százalékos az egyetértés és ez érvényes a danzigi kérdésre is.

Virgínio Gayda a Giornale d'Italia-ban vezércikket írt e kérdéssel kapcsolatban, hogy csalódnak azok, akik azt hitték, hogy Olaszország nem hajlandó háborút viselni a danzigi kérdés miatt. Párizs és London ugyancsak nem értették meg azt, hogy a két tengelyállam között minden tekintetben fennálló egyetértés uralkodik. Olaszország és Németország — folytatja cikkét Gayda — egyetért a revízió szükségességében is. A salzburgi megbeszéléseknek rendkívüli fontosságot kell tulajdonítani. Ez a megbeszélés újabb figyelemztetés a demokráciák címére, amelyek Lengyelországot Németország ellen biztatják.

— Halálosvégű srápnellrobbanás az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Fortknobban (Kentucky állam) felrobbant egy srápnell. A nemzetőrség hat embere meghalt.

Lengyel és német részre osztják Danzig területét?

Párizs, augusztus 14. A Journal című lap tudósítójának a jelentése szerint Varsóban és Danziban már kezdenek kibontakozni a körvonalai a plattformnak, amelynek alapján a danzigi kérdés békés rendezését elképzelik. Két terv került eddig forgalomba, mindkettő kompromisszumos megoldást kíván létrehozni. Az első terv szerint Danzigot kivonnák a

Népszövetség ellenőrzése alól és közös lengyel-német közigazgatást vezetnének be a szabad város területén. A második, részletesebb terv szerint a szabad város területét felosztanák. Danzig lengyel-német condominium jellegű önténé fel, vagyis olyan terület, amelyet Németország és Lengyelország egyenlő mértékben igazgatnak.

Eden és Duff Cooper bevonultak katonának

LONDON, augusztus 14. Eden volt külügyminiszter és Duff Cooper volt tengerészeti ügyi miniszter katonai szolgálatra vonultak be. Edennek őrnagyi, míg Duff Coopernek kapitányi rangja van.

Engedett a japán katonai párt Nem kerül már sor a német-olasz-japán katonai egyezmény megkötésére?

Tokió, augusztus 14. A „Kokumin” című lap, amely mint ismeretes, japán körök véleményét fejezi ki, mai számában azt a feltűnést keltő értesülést közli, hogy a japán hadsereg magáévá tette Hiranuma báró miniszterelnöknek az európai politikai helyzettel szemben elfoglalt álláspontját. A lap a következőket írja: „Hiranuma most már bizonyosra veszi, hogy a japán hadsereg az általános helyzetet figyelembe véve engedékeny álláspontot foglalt el és hozzájárul az együttműködési politikához. Japannak az európai politikával szemben július 5-én elfoglalt magatartását pillanatnyilag sem változtatják ugyan meg, de annak végrehajtásában olyan mód

szereket kívánnak alkalmazni, hogy Japán keze ne legyen megkötve.” A fentebbi nagyjelentőségű hír — amennyiben valóban bizonyulna — lényeges változást jelent a nemzetközi politikai helyzetben, amelynek egyensúlyában Japán jelentős szerepet játszik. A hadsereg mint ismeretes a tengelyhatalmakkal való katonai szövetség és a demokráciákkal szemben intranzigencia politikáját képviselte, a kormány mérsékeltabb álláspontjával szemben. A fentebbi hír egyértelmű azzal, hogy a német-olasz-japán katonai szövetség röviddel ezelőtt jelzett megkötésére nem kerül sor.

A Thalia Mozgóban

Keddtől nagy premier! A szezon meglepetése! Szenzációs kettős műsor!
I. SHIRLEY TEMPLE világ kedvencének legújabb slágerfilmje!

Shirley megmeneti Amerikát II. Sóbányák rabjai

VICTOR MAC LAGLEN és PETER LORRE világfilmje és a legújabb METRO híradó. Minden előadásban fellép SHIRLEY európai riválisa: GERŐ BORCSA, a magyar színpadok dőlégetett csodagyermeké. Előadások: 3, 6 és 1/2 10 órákor.

Cáfolják, hogy Roosevelt levelet intézett Sztalinhoz

Megtiltották a zsidók bevándorlását Sanghaiba

Párizs, augusztus 14. Egyes francia lapok tegnap azt jelentették, hogy Roosevelt állítólag levelet intézett Sztalinhoz, amelyben közös politikát és eljárást javasolt a Távol-Keleten Japánnal szemben. Mindezek a hírek azonban még igen komoly és alapos megerősítésre szorulnak.

Moszkva, augusztus 14. A Tass ügynökség jelenti: Mértékadó helyen teljesen légből kapottnak minősítik egyes külföldi lapok azon híreit, amelyek szerint Roosevelt elnök írásbeli indítványt tett volna Molotovnak moszkvai nagykövete útján, a szovjetekkel való távolkeleti együttműködésre a japán terjeszkedés megakadályozása érdekében. A szóbanforgó híradás szerint az Egyesült Államok biztosítékot szolgáltatott volna a Szovjetunióknak Japánnal való háború esetére, azzal a feltétellel, hogy a szovjetek írják alá a francia-angol-országi katonai szerződést és nyújtsanak gazdasági segítséget Kínának.

Sanghaj, augusztus 14. A városi tanács értesítette az összes külföldi konzulátusokat és hajózási társaságokat, hogy a nemzetközi

engedélyes területre nem engedélyezik többé a zsidó bevándorlást. A tilalom azonnal életbe lépett.

Tiencsin, augusztus 14. (Rador). A mára jelzett angolellenes tüntetésekre tekintettel az angol hatóságok mozgósítottak egy páncéltűz századot és az engedményes terület önkéntes különítményét.

Tokió, augusztus 14. Több mint 60.000 japán részvételével vasárnap nagy angol-ellenes tüntést rendeztek Pekingben. A tüntetők az angol konzulátus felé vették útjukat, de a rendőrség feltartóztatta őket.

Moszkva, augusztus 14. (TASS). A második öt éves tervben előirányzott belső kölcsön második jegyzése már fedezi a megállapított 6 milliárd rubelt, sőt az augusztus 2 és 12 között meghaladta a 7 milliárd 52 milliót. A jegyzéseket augusztus 20-án zárják le.

Riga, augusztus 14. A Stefani távirati iroda jelenti: Jólétesült rigai körök megerősítik azt a hírt, amely szerint Voroslov marsall rendeletet adott ki a lengyel határon összevont szovjet-csapatok visszahívására.

az Ön szállódaja
BUDAPESTEN
CONTINENTAL SZALLO
160 SZOBA MINDEN ÁRKATEGORIÁBAN
ÉTTEREM-GARAGE

Ezeket a csapatokat hir szerint a Távol-Keletre fogják irányítani.

Párizs, augusztus 14. A Paris Midi moszkvai tudósítás alapján jelenti, hogy Varsóban barátságos fogadtatásra talált Vorosilov hadügyi népbiztos azon rendelete, amelynek értelmében a lengyel-szovjet határon összevont csapatokat a Távol-kelet felé irányítják. A Szovjetunióknak ez a gesztusa ugyanis lehetővé teszi a szovjet-lengyel határon koncentrált lengyel csapatoknak a lengyel-német határ felé való irányítását.

Ma, kedden kell jelentkezniök a behívottaknak csapattesteiknél

BUCURESTI, augusztus 14. A nagyvezérkar rendeletei alapján a behívottaknak ma, kedden augusztus 15-én reggel jelentkezniök kell az illetékes csapattesteiknél.

Olasz repülőgép szerencsétlensége

Róma, augusztus 14. Pádria közelében földnek ütdött egy olasz kaonai repülőgép. A repülőgép két utasa súlyosan megsebesült, közülük egyik kórházszállítás közben kiszervezett.

Súlyos autókatasztrófia Lengyelországban

Varsó, augusztus 14. Súlyos autószerencsétlenség történt tegnap Lodz közelében. A gáztársaság autója, amely munkásokat szállított, felborult. A munkások közül 6 meghalt, 30 súlyosan megsebesült. A teherautó sofförjét letartóztatták.

A francia-török egyezmény Geni előtt

Párizs, augusztus 14. Bonnet francia külügyminiszter eljuttatta a Népszövetséghez a Törökország és Sziria közti viszony tárgyában 1939 folyamán megkötött egyezmény szövegét. Mivel Franciaország és Törökország között július 30-án megtörtént az egyezmény szövegének kicserélése, így az már életbe is lépett.

A franciák nem engedik Sanghaiba a menekülteket

Sanghai, augusztus 14. a sanghai francia főkonzul rendeleti uton megtiltotta az európai menekülteknek a francia engedményes területre való letelepedését. A francia főkonzul rendeletét a nemzetközi engedményes területek hatóságainak hasonló intézkedéseivel indokolja meg.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 14. Telefon: 18-00.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postala
pátitá in num.
No. 30523/1934

16. Telefon: 18-00
Havonta 110,
6óra 600, 6óra
60óra: Havonta
60óra: 12,
Hírdelesek díjazása
„UJ KELET” a
hátsági közléség
ja. Cikkeknek külön
forrás megjelölésév

A len
bere
Az angol
Az orosz
A Manch

Párizs, augusztus
gyelem középpontjára
szor, a Népszövetség
titokzatos berchtes
hardt kétségelennél
miután a svéd tan
tisztlet övezi a B
is — kézenfekvő a
sorsával kapcsolato
ról tárgyalt. London
előre nem akarnak
Burkhardt szerepét
hogy London tudot
nek részleteit egyel

London, augusztus
iroda jelenti: Megi
mázó hir szerint B
tatott megbeszélés
gol kormányának.
hozzáfizik, hogy a
Burkhardt, sem pe
kapott javaslatot a
zésére vonatkozóan
nak arról, hogy Bu
rosba készül.

Varsó, augusztus
iroda jelenti: Egyes
lyozzák, hogy a leng
stíttek Burkhardt
főbiztosnak Hitler
megbeszéléséről. Egy
lengyel kormány sen
adott Burkhardtnek
tik a lengyel lapok,
deni beszélgetés előt
nem folytatott meg
mány képviselőivel.
dést a lengyel sajtó
Burkhardt Berchtes

A svájci távirati
hardt valószínűleg a
lentést tenni utjáról
moly megerősítést is
jelentése szerint Bu
utjával kapcsolatos
minden komoly alap

Varsó, augusztus
közélemben Szarlajnál
Szagiel lengyel rend
sőbbeségit kísért, Pau
német kisebbség egy
sokkal megölt. An
lengyel rendőr kísé
határon, viszont a
ták. Mindkét német
szervezet tagja.

London, augusztus
tesül, hogy Burkha
főbiztos felhatalma
gadeni tanácskozási
csolatlan Halifax ar
főn este megbeszélés
francia ügyvivővel.

Burkhardt profés
ügyekben kiküldött
zottságnak tesz jele
tott megbeszéléséről
Londonba.

Burkhardt profes
rint tegnap tájékozt